

به نام خدا

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان لرستان

دوره آموزشی "معماری زمینه گرا در بافت ها"

شماره دوره: ۱۱۵

زمان: ۱۶ ساعت

تاریخ برگزاری: مهر ۱۴۰۴

مدرس: افشین صحراکار گله داری

با یاد مهندس عزت اله فیلی

بنیان گذار سازمان نظام مهندسی ساختمان استان لرستان

زمینه‌گرایی (contextualism)

بافت، زمینه و متن از واژه لاتین contextus ریشه گرفته که به ارتباط میان کلمات و انسجام میان آنها دارد. که به ارتباط، اتصال، هم نشینی و هم بافی میان اجزاء اشاره دارد. در خصوص شهر، به گونه ای قیاسی، می توان آنرا به معنی، اتصال و هم نشینی میان بناها به کار برد.

زمینه (context) در لغت به معنای مجموعه شرایط یا واقعیت‌های است که یک سوژه (سایت مورد نظر) را در بر می‌گیرد و همچنین به معنای شرایطی که چیزی در آن اتفاق می‌افتد و به شما کمک می‌کند تا آن را درک کنید. مراد از زمینه همان متن بستر و محیطی است که معماری در آن شکل می‌گیرد و هم محتوا و شکل را در بر می‌گیرد. هر پدیده در محیط پیرامون خود تاثیر می‌گذارد و از آن تاثیر می‌گیرد و در تعامل با یکدیگر هستند. به طور کلی زمینه‌گرایی سازگاری با زمینه‌های کالبدی تاریخی و اجتماعی فرهنگی است.

مقیاس زمینه‌گرایی

در دو مقیاس کلان و خرد به کار می‌رود، گرچه عموماً در خصوص محله بدان اشاره می‌شود. زمینه‌گرایی در مقیاس کلان به منطقه‌گرایی (regionalism) اشاره دارد، و در مقیاس خرد به بنا. آنچه در خصوص مبحث زمینه‌گرایی مهم است حفظ و تداوم بصری بافت بوجود آمده است. و چگونگی دست‌یابی بدان مهمترین موضوع می‌باشد.

معماری زمینه‌گرا بر زمین‌مداری و پیوند محیط با فضا تاکید دارد و ویژگی‌های بستر را در طراحی منعکس می‌کند، مقوله سبک معماری و چگونگی هماهنگی میان ساختمان‌های مجاور و به طور کلی به ضرورت توجه به محیط کالبدی می‌پردازد. توازن بین معماری و محیط برای خود اثر و زمینه‌عاملی موثر و تقویت‌کننده است. در نتیجه ساختمان جز کوچک از طبیعت پیرامون خواهد بود. در این نوع معماری هر بنایی بر اساس زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و کالبدی اقلیمی و شرایط خاص آن سایت و ساختمان طراحی و اجرا می‌گردد.

کتابخانه‌ی سنت مارک و پروکوراتی نوو، ونیز، (جاکوپو سن سووینو، ۱۵۳۶-۱۵۵۳، ویجنزو اسکاموتسی؛ شروع سال ۱۵۸۴)

پروکوراتی نوو، میدان سنت مارک، ونیز، ویجنزو اسکاموتسی (شروع ۱۵۸۴).

در اینجا به بررسی موردی می‌پردازیم که کارفرما علی‌رغم میل معمار، ارتباطی مستقیم‌ترین ساختمان جدید و ساختمانی (نسبتاً) قدیمی‌تر به وجود آورده است. کار احداث کتابخانه‌ی سنت مارک توسط جاکوپو سن سووینو در سال ۱۵۵۳ به پایان رسیده بود. در سال ۱۵۸۵ ویجنزو اسکاموتسی، پرنده‌ی مسافه‌ی طراحی پروکوراتی نوو شد، ساختمانی بلند به منظور اسکان حاکمین شهر که ضلع جنوبی پلازا را به وجود آورد.

ایده‌ی اسکاموتسی جدایی این ساختمان از کتابخانه بود تا بتواند از یک نظم جدید و متفاوت معماری استفاده کند. بزرگان شهر که ترجیح می‌دادند رواق کتابخانه تداوم یابد، با وی مخالفت کردند. اسکاموتسی تسلیم شد، با این همه، وی با موفقیت بسیار، ساختمان سه طبقه‌ی پروکوراتی نوو را سازگار و هماهنگ با ساختمان قدیمی‌تر کتابخانه طراحی کرد، که به دلیل مشکلات ساختمانی به دو طبقه محدود شده بود.

کتابخانه‌ی سنت مارک، ونیز، جاکوپو سن سووینو (۱۵۳۶-۱۵۵۳).

ان وست مینستر و پارلمان، لندن، در حدود سال ۱۰۹۷، سر بارلز باری و بوچین، شروع ۱۸۳۵

اخت تالار اصلی وست مینستر در قرن یازدهم به پایان رسید. ساختمان وجود در سال ۱۴۰۰ بازسازی شده بود. در سال ۱۸۳۴ ساختمان‌های مجاور ۴ قرن‌ها در تصرف پارلمان بود، طعمه‌ی حریق شدند. در این زمان مسافه‌ای برای طراحی ساختمان معروف پارلمان ترتیب داده شد. کمیسیون برگزار کننده مسافه‌ی طراحی مقرر کرده بود که طرح باید به سبک گوتیک باشد.

جانب اینجاست که سبک احیای گوتیک که به نظر ما در قرن نوزدهم کاملاً رشد کرده بود، در زمان این مسافه، هنوز حرکت کوچکی بود. سر کنت کلارک اشاره می‌کند، درحالی که بسیاری از مردم انگلیس آن را سبکی ملی می‌دانستند، قبل از این پروژه از این سبک برای هیچ ساختمان دولتی استفاده

نشده بود. (احیای گوتیک کتاب‌های پلیکان، ۱۹۶۴، صفحه ۹۹). حتی بیست سال بعد (سال ۱۸۵۱) نیز در نمایشگاه کریستال پالاس، تنها یک فضای نسبتاً کوچک به تالار قرون وسطایی (گوتیک - م) اختصاص داده شده بود. به گفته‌ی کلارک، کمیته‌ی بازسازی کاخ وست مینستر «دلایل خاصی» برای احداث ساختمان‌های جدید به سبک گوتیک داشت. این دلایل ریشه در توجه به زمینه داشتند. تالار وست مینستر و بخشی از نمازخانه‌ی سنت استفان متعلق به قرن چهاردهم که پس از آتش‌سوزی باقی مانده بودند، هر دو به سبک گوتیک و نماد بزرگ ملی بودند. ایمنی صومعه‌ی وست مینستر (که در سال ۱۰۵۲ کار احداث آن شروع، ولی به‌طور کلی در قرن سیزدهم بازسازی شده بود) نیز در همسایگی واقع شده بود.

وست مینستر هال، لندن. ساختمان‌های اصلی در سال ۱۰۹۷ ساخته شده است و در سال‌های ۱۲۹۷-۱۳۹۹ برمت و سقف آن بازسازی شده است. ساختمان پارلمان، سر چارلز باری و ای دبلیو. ان پیوچین (شروع ۱۸۳۵).

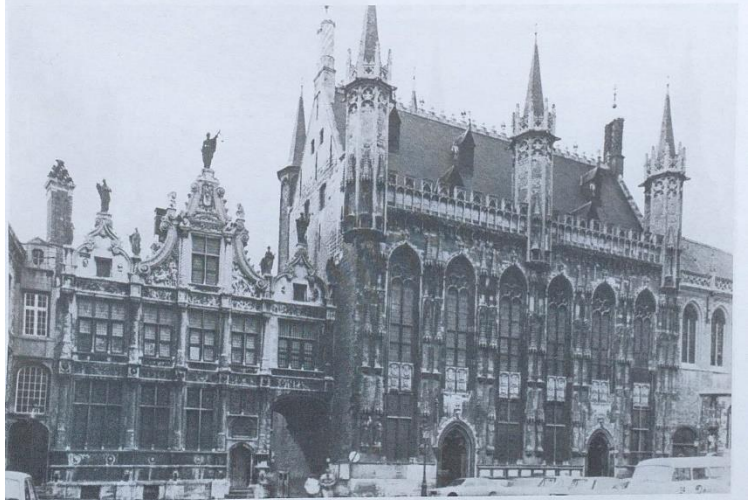
ها افشین صدر اکار

ساختمان شهرداری و ساختمان قدیمی رکوردرز، بلژیک، (۱۳۷۶-۱۵۳۵-۱۵۳۷)

نسبت پنجره به دیوار (سطح خالی به سطح پر) در هر دو ساختمان بالا بود و تزئینات را به سطوح باریک بین پنجره‌ها (سطوح پر) محدود می‌سازد. ساختمان شهرداری دارای سطوحی است که بر روی هر یک، دو مجسمه در کنار هم قرار دارد و بر روی آنها ستون‌های مخروطی شکل قرار گرفته است. پنجره‌ها باریک بوده و طبقه‌ی دوم تورفتگی دارد. این موضوع با چارچوب ممتد پیرامون پنجره‌های طبقات اول و دوم، باعث شده که پنجره‌ها به صورت یک واحد عمودی به نظر آیند. نقش‌های بالای طاق‌ها و پنجره‌های باریک و بلند اطاق‌های زیر شیروانی و برج‌های کوچک، خط افق ساختمان را تا آسمان ترسیم می‌کند.

ساختمان رکوردرز از فرم‌های نئوکلاسیک به وجود آمده است. این ساختمان حالت افقی دارد و هر طبقه از یک نظم خاص معماری پیروی می‌کند. با ایجاد یک کنیسه‌ی افقی مناسب بر این نظم تأکید شده است. در اینجا برخلاف

ترکیب ساختمان شهرداری بروکس و ساختمان رکوردرز در مجاورت آن، نمونه‌ای برجسته است که نشان می‌دهد حتی سبک‌های معماری با ویژگی‌های اساساً متضاد نیز می‌توانند با سازگاری در کنار یکدیگر قرار گیرند. در این مورد، یک ساختمان کوچک رنسانس با همسایه‌ی گوتیک خود که دو برابر بزرگتر و یک قرن قدیمی‌تر است، سازگار و هماهنگ شده است. تأکید عمودی این دو ساختمان، علت اصلی این ارتباط همگون است. تأکید عمودی در یک ساختمان گوتیک به جاست، ولی در ساختمان رکوردرز تعجب‌آور است. چرا که ساختمان‌های الهام گرفته از سبک کلاسیک اغلب صاف بوده و تأکیدی افقی دارند. در اینجا این تأکید عمودی، یک طرح معمولی اوایل دوره‌ی رنسانس واقع در شمال اروپا را تحت تأثیر خود قرار داده است.

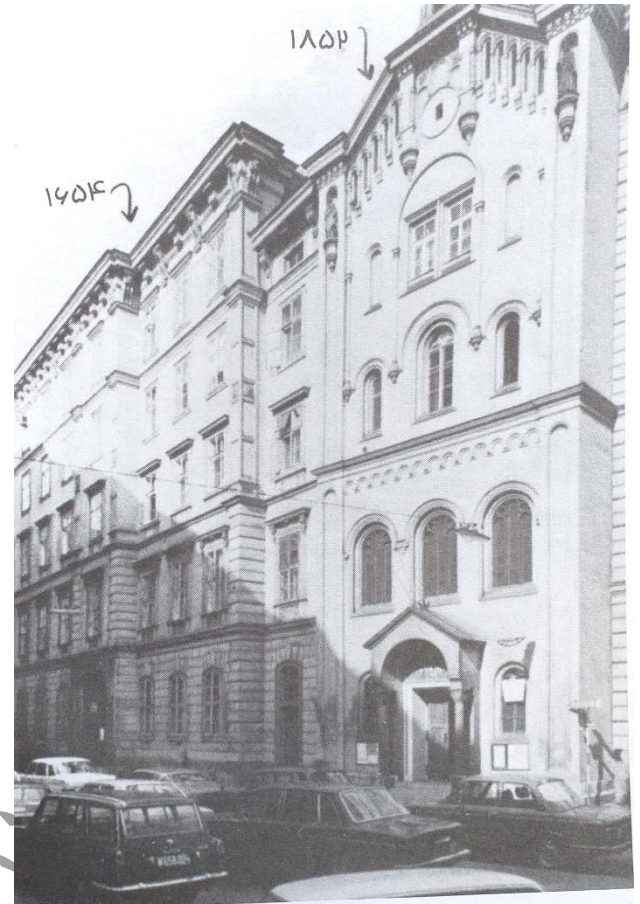
(سمت راست) ساختمان شهرداری بروکس بلژیک (۱۳۷۶-۱۵۳۵-۱۵۳۷)، بازسازی در سال‌های ۱۸۵۳، ۱۹۵۹-۱۹۶۲؛ (سمت چپ) ساختمان قدیمی رکوردرز (۱۵۳۵-۱۵۳۷).

رathauser روتربک در حاشیه‌ی تابور (سمت چپ) ساختمان گوتیک (شروع به سال ۱۲۴۰)، ساختمان رنسانس، لئونارد وایدمن (شروع به سال ۱۵۷۲).

افت‌ها-افشین صهر اکار

ساختمان قدیمی در مجاورت ساختمان قدیمی تر

(سمت راست) سنت باریارا در وین، پل اسپرنگر (نما ۱۸۵۲) نمای رامتیک سمت چپ ۱۶۵۴-۱۶۵۳

الحاق به خانه‌ای در میدان کاتدرال، دلفت، هلند (حدود قرن نوزدهم)

در قرن نوزدهم، طبقه‌ای دوم این خانه مرمت شده و در تعارض با ساختمان‌های دیگر میدان، به یک دیوار کاملاً شیشه‌ای تبدیل شده است. علی‌رغم بی‌توجهی آشکار سازنده به معیارهای امروز طراحی - مانند رعایت تناسبات پنجره و نسبت‌های پر و خالی و استفاده از مصالح مشابه - بخش مرمت شده گویا به مجموعه تعلق دارد.

در اینجا سازگاری ساده و سنتی با ستون‌های باریک چدنی و ایجاد تقسیم‌بندی‌های مشابه موجود در سایر نماهای میدان، نمای ساختمان را سه‌قسمت کرده است. مهم‌ترین عامل ارتباط میان ساختمان الحاقی و ساختمان مجاور آن، حاصل ایجاد خطای بصری هوشمندانه‌ای است. قاب‌های مربع شکل شیشه‌ها و جزئیات ساختمان الحاقی، همان الگوی کلی نمای ساختمان مجاور را به صورت معکوس و آینه‌وار تکرار می‌کند. در دیوار

شیشه‌ای، خطوط برجسته و سطوح فرونشسته هستند. عکس این مسأله در نمای ساختمان مجاور صادق است.

دو نوار تزئینی بازاری (در بالا و پایین طبقه‌ی الحاقی) مایه‌ی شکستی است و اگر با اتصال به قرنیز بالا و خط افقی وسط نمای ساختمان مجاور در یک امتداد بصری قرار نمی‌گرفتند، آزار دهنده بودند. هم قرنیز و هم خط افقی، عناصر مجاور را در این نما تداوم بخشیده‌اند.

احتمالاً این طرح اگر امروز در کمیسیون‌های بررسی طرح ارائه می‌شد به هیچ وجه تأیید نمی‌شد. این نما کیفیت خاصی دارد و امروزه در کمتر نمونه‌ای می‌توان چنین رابطه‌ی مطمئنی دید. در اینجا بنا ضمن بیان خود به ویژگی اساسی زمینه نیز توجه دارد.

بخش الحاقی به ساختمانی در میدان کاتدرال (کلیسای جامع)، دلفت، هلند. حدود قرن نوزدهم

ها-افشین صدر اکار

دو خانه، دلفت، هلند

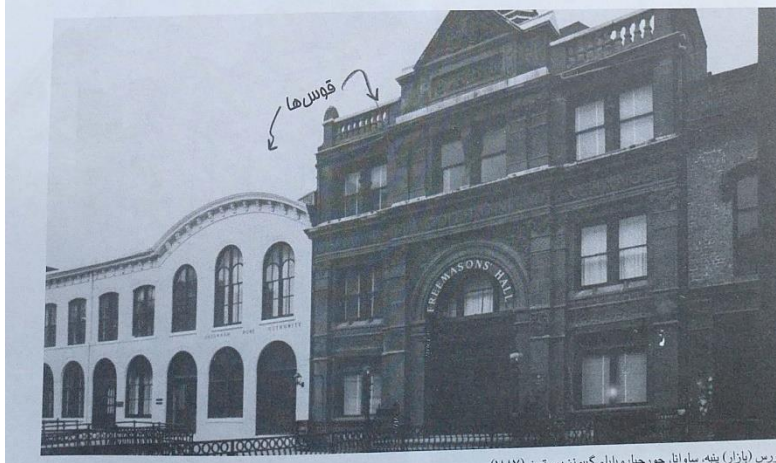
یک نمونه‌ی شکفت سازگاری از طریق دربرگیری

بورس (بازار) پنبه، ساوانا، جورجیا (ویلیام کیبونز پرستون، سال ۱۸۸۷)

هر دو ساختمان آجری هستند، ولی ساختمان پورت اتوریٹی واقع در سمت چپ، با رنگ سفید رنگ‌آمیزی شده است. تفاوت رنگ دو ساختمان چنان شدید است که براساس اصولی که در مورد اهمیت شباهت رنگ برای سازگاری در زمینه می‌دانیم، هر نوع ارتباط ممکن دیگر به وسیله‌ی مصالح مشترک تحت الشعاع قرار می‌گیرد. با این همه، چشم به سرعت بین این دو ساختمان ارتباط برقرار می‌کند، زیرا نخست طاق ورودی ساختمان بورس و طاق‌های ورودی اصلی و طبقات پایین ساختمان پورت اتوریٹی در مجاورت آن نظر بیننده را به خود جلب می‌کند. علاوه بر این، رابطه‌ی سلطه که به نوعی بین دو ساختمان وجود دارد خود ارتباطی خاص را به وجود آورده است. همین دو موضوع برای ختنی کردن آنچه در غیر این صورت تفاوت رنگ نامطلوبی بود، کافی است.

دو خانه، دلفت، هلند (زمان احداث نامعلوم)

بورس (بازار) پنبه، ساوانا، جورجیا، ویلیام کیبونز پرستون (۱۸۸۷)

خانه و بخش الحاقی، ناتوکت، ماساچوست (زمان احداث نامعلوم).

ساختمان های قدیمی با محلات قدیمی تر با سبک های منطقه ای

خیابان هارلم، هلند (ساختمان‌ها مربوط به قرن چهاردهم تا قرن بیستم).

ساختمان پارکینگ، وین (حدود دهه‌ی ۱۹۵۰).

منگامی که گزینه‌ی دیگری در محیط قرار می‌گیرد، دیگر اثر به صورت شیئی «معماران» در زمینه‌ای نامربوط دیده نمی‌شود، بلکه دوباره می‌توان کل زمینه و ترکیب معماری را تحسین کرد (عکس مونتاز از: آنگوس مک دونالد)

منگامی که گزینه‌ی دیگری در محیط قرار می‌گیرد، دیگر اثر به صورت شیئی «معماران» در زمینه‌ای نامربوط دیده نمی‌شود، بلکه دوباره می‌توان کل زمینه و ترکیب معماری را تحسین کرد (عکس مونتاز از: آنگوس مک دونالد)

زبانفت ها افشین صدر اکار

سه خانه، بروکس، بلژیک

اگرچه این سه نما، دارای سبک‌های مختلفی هستند، ولی به لحاظ بصری ارتباط نزدیکی با هم دارند. این ساختمان‌ها به ترتیب از چپ به راست به سبک‌های گوتیک، روکوکو و رنسانس ساخته شده‌اند. بارزترین اختلاف این ساختمان‌ها تزئینات آنهاست که به وضوح در قسمت انتهایی شیب سقف‌ها در نما دیده می‌شود. نماها پوشش‌های مختلفی دارند. نمای گوتیک آجری است، در حالی که نمای آجری ساختمان‌های دیگر با آندود گچ و سیمان پوشانده شده است.

شبهت ارتفاع ساختمان و نسبت پنجره به دیوار (سطح خالی به پر)، این تفاوت‌های سبکی بارز را خنثی می‌کند. این در حالی است که انتظار می‌رود، چنین ترکیبی یک وضعیت بصری آشفته ایجاد کند. همان‌طور که اگر معماری مدرن در میان سایر سبک‌ها جا گیرد، وضعیت بصری آشفته به وجود می‌آید. ولی از آنجا که این سه ساختمان از چندین ویژگی مشترک بصری برخوردار هستند، ترکیبی مطلوب را به وجود آورده‌اند. هرچند هیچ یک از این ساختمان‌ها،

سه خانه بروکس بلژیک (زمان احداث نامعلوم)

همه جزئیات مشترک را ندارد، ولی ترکیب خاصی آنها را به هم پیوند زده است

به‌طور مثال نماهای روکوکو و باروک رنگ و پوششی مشابه دارند، ولی نمای گوتیک متفاوت است. ساختمان‌های گوتیک و روکوکو از آرایه‌هایی (با سبک‌های مختلف) در بالای پنجره‌ها استفاده کرده‌اند، ولی ساختمان دیگر فاقد این آرایه‌ها است. نماهای گوتیک و باروک بر سقف‌های شیب‌دار تأکید دارند، در حالی که در قسمت بالای نمای روکوکو از فرنیز صاف ایتالیایی استفاده شده است. نماهای روکوکو و باروک خطوط افقی مشابهی دارند که در نمای گوتیک حذف شده است. هر دو ساختمان گوتیک و روکوکو انحنای برجسته‌ای در اطراف پنجره دارند، ولی در مورد ساختمان باروک، سردرها تنها در طبقه‌ی دوم اندکی انعطاف می‌یابند.

آرایه‌های هر نما متفاوت است، ولی «محل قرارگیری» در اطراف پنجره‌ها، در شیب سقف و خطوط افقی بنا «ویژگی بصری» آن استفاده از انحنای شیوه‌های مختلف - تفاوت‌های سبکی را تعدیل کرده است. تنظیم دقیق تزئینات موجب وحدت نسبی نماها و ایجاد بافت بصری مشابهی شده است.

خانه‌ها، استراسبورگ، فرانسه

تأثیر اولیه‌ی انسجام بصری میان این خانه‌ها، عدم تشابه واقعی آنها را از دیده پنهان می‌دارد. دو ساختمان سمت چپ سبک نیمه چوبی قرون وسطایی خود را حفظ کرده‌اند. دو ساختمان دیگر به صورت نمای واحدی مرمت شده و تنها آرایه‌های قدیم پیرامون پنجره، به صورت یک چارچوب رنگ شده حفظ شده است که یادآور سبک نیمه چوبی آن است. سپس یک خانه‌ی کوچکتر ایتالیایی با کمره‌های چوبی و پنجره‌ی ستوری زیر اطاق زیرشیروانی قرار گرفته است. مجموعه با نمای افقی طولی یک ساختمان بسیار حجیم‌تر که با نماهای باریک و بلند ساختمان‌های مجاور کاملاً مغایر است، پایان می‌یابد. علاوه بر این خطوط افقی نمای این ساختمان به‌طور ناگهانی با پنجره‌های ساختمان باریک مجاور برخورد می‌کند. به‌طوری که سه طبقه‌ی اصلی این ساختمان در کنار چهار طبقه‌ی ساختمان مجاور قرار می‌گیرد. جالب اینجاست که همه چیز از اصول امروزی، مانند رعایت ارتفاع طبقات و با رعایت جهت خطوط نمای ساختمان با نمای ساختمان‌های مجاور تخطی کرده، با این همه

مجموعه به صورت واحدی منسجم چهره می‌نماید. در این بلوک، سه نوع مختلف پنجره و چهار نوع نمای اصلی وجود دارد، با این حال مجموعه ترکیب بصری سازگاری خود را حفظ کرده است.

دو موضوع دلیل اصلی این موفقیت است: پشت‌بام‌ها و ریتم طبقه‌ی همکف. انواع مختلف پنجره، رنگ‌های متنوع، ارتفاع‌های مختلف بنا و سبک‌های گوناگون تزئینات در بین این دو لایه‌ی نسبتاً همگون تر، همانند محتویات یک ساندویچ قرار گرفته‌اند: بام‌های سنگی با شیب تند و پنجره‌هایی باز در سطح آن و فرم رواق نسبتاً متداومی در طبقه‌ی همکف.

قسمت بالا و پایین این ساندویچ تنها مایه‌ی موفقیت ترکیب نیست. در اینجا هرچند سبک نماهای بین قسمت بالا و پایین مجموعه متفاوت است، ولی جزئیات و مقیاس آنها بافت بصری مشابهی را به وجود می‌آورد.

خانه‌ها در میدان کانترال، استراسبورگ، فرانسه (زمان ساخت نامعلوم)

هرچند طاق‌ها، طبقات و فرنیزها دارای ارتفاع، عرض و شکل‌های متنوعی هستند، تشابه آنها آشکار بوده در نتیجه حس تداوم قوی را به وجود آورده است.

پادوآ، ایتالیا (زمان احداث نامعلوم)

هدف معماری زمینه گرا آشنائی با روشهایی است که برای ایجاد ارتباط بصری سازگار و همگون تر میان ساختمانها می توان از آن بهره جست.

-زمینه گرائی تقریبا از اواخر ۱۹۶۰ میلادی به پارادایمی مهم در تفکر شهری و معاصر تبدیل شد.

-تداعی معانی تاریخی در معماری مورد توجه قرار گرفت.

-زمینه گرائی بعضا به صورت تقلیدی سطحی و صوری با اشاره های تاریخی صریح به یکی از برجسته ترین شعارها و آمال معماری پست مدرن تبدیل شد.

دوران مدرنیسم:

فرم های مدرن حاصل مکتبی است که به شدت با ارجاعات تاریخی و ساختمانهای زمنه مخالفت می ورزد.(به دلیل عدم هم خوانی بناهای موجود با اصول معماری مدرن).از اینرو مدرنیست ها سعی به چالش کشیدن زمینه موجود و نفی آنرا، معیار خلاقیت می دانستند.

-در دوره مدرن،ابتکار،معیار سنجش،ارزیابی وموفقیت هنرمند شناخته می شد.ابتکار جایگزین معیار قبلی یعنی توجه به کیفیت ارائه هنری شد.

تاکید بر مقوله ابتکار،باعث از بین رفتن تداوم بصری محیط کالبدی شده است. در دوره مدرن نسبت به امروز ایجاد رابطه ای سازگار با زمینه،جزء معیارهای ارزیابی نبوغ معماری به حساب نمی آید.

اقدام در بافت های تاریخی اروپا

در سه مقیاس کل نگر(شهر)-میان نگر(بافت شهری)-جزء نگر(بنا)

در سطح کل نگر سعی بر تعریف محدوده تاریخی از مدرن بوده وهدف ایجاد ساختاری معقول برای ارتباط بین بافت تاریخی ومدرن می باشد.در بسیاری از این بافت ها جهت ارتباط بر محور تاریخی تاکید شده وامتداد این محور رابط بین دو بافت قدیم وجدید است.بسیاری از این محورها با فعالیت های جذاب،جمعیت را متوجه خود می کنند،علاوه بر نقش عملکردی گاه نقش منظری نیز دارند،وعناصر نمادینی را در خود جای می دهند.

در مقیاس میان نگر مداخلات در محدوده بافت انجام می شود.اعمال سیاستهای بالادستی در ساخت وساز ومنظر ونمای بافت ثابت نگه داشته می شود.ضوابطی بر ایا ارتفاع،رنگ،مصالح ساختمانی جهت حفظ روحیه بافت تاریخی اعمال می شود.گاهی اوقات نیز ابنیه تاریخی شاخص شده وبه عنوان مونومان وعنصر نشانه در شهری مطرح می شوند.

در مقیاس جزء نگر،مداخله در بافت به صورت تک بنا،بسته به سیاست های تدوین شده،با تبعیت از فرم،مصالح صورت می گیرد.در اینجا بنای ساخته شده جدید وهمخوان با بافت می باشد.

آنچه مهم است داشتن استراتژی مداخله هدفمند در بافت شهری است.علاوه بر حفاظت از کالبد،حفظ روحیه نیز عامل مهمی استتا به پویائی وسرزندگی بافت کمک کرده و حیات مستقل بافت را سبب گردد.

نحوه همجواری بافت ها:

بر دو محور تدوین سیاست های کلان آینده شهر و تاریخ و پیشینه هر شهر استوار است. در برخی شهر های تاریخی سیاست کلی بر توسعه مدرن بخشهای جدید و جدا سازی بافت تاریخی از توسعه جدید، به عنوان یک هسته حفظ شده می باشد. (بارسلون، والنسیا) در برخی شهر ها نیز بافت جدید شهر با تبعیت از فرم قدیمی شهر، در تلفیق با بافت تاریخی توسعه یافته است. (گرانادا، کوردوبا).

- به گفته رابرت استرن، معمار و نویسنده، پست مدرنیست ها در زمینه های زیر اصول مشترکی دارند:
- زمینه گرائی: امکان توسعه ی یک ساختمان در آینده و تمایل به ایجاد ارتباط میان ساختمان و محیط پیرامون آن.
- اشارت و کنایه: اشاره به تاریخ معماری به گونه ای که از حد انتخاب گذشته و به مقوله مبهم می رسد.
- گرایش به آرایه ها: لذتی ساده از آرایه بندی بنا.

معماران زمینه گرا معتقدند، خلق سیمای شهری مطلوب، به صورتی که بدون اصول خاص زیبا شناختی جدید معماری مدرن به شکلی سازگار با معماری قدیم تلفیق شده باشد.

همیشه مشکل توافق در مورد سازگاری یا عدم سازگاری با زمینه، وجود دارد، گاه تضاد یک ساختمان با محیط پیرامون آن امری مطلوب است. حل مشکلات خاص در ایجاد ارتباط بین ساختمان جدید و قدیم، می تواند موجب اصلاح و بهبود در صحنه ای وسیعتر گردد. درک موضوع تدام بصری که عامل موفقیت مکانهایی است که به نظر زیبا می آیند.

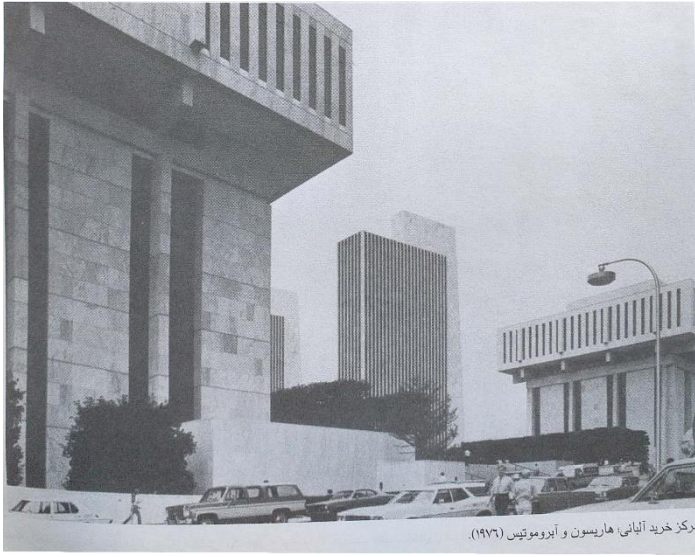
طراحی ساختمانهای سازگار با زمینه در هر دوره نیازمند خلاقیت، استادی و استفاده خردمندانه از مهارت طراح است که هرگز بر تقلید صرف متکی نیست.

در دوران ماقبل صنعت پایداری سنت های اجتماعی و محدودیت مصالح و روش های ساخت، همچنین زمان بر بودن فرآیند ساخت و درگیری طراح و متفکر در تمامی مراحل (برنامه ریزی، طراحی، ساخت و...) همگی به کمک آمده اند تا درجه ای از پیوستگی بصری اجتناب نا پذیر بوجود آید.

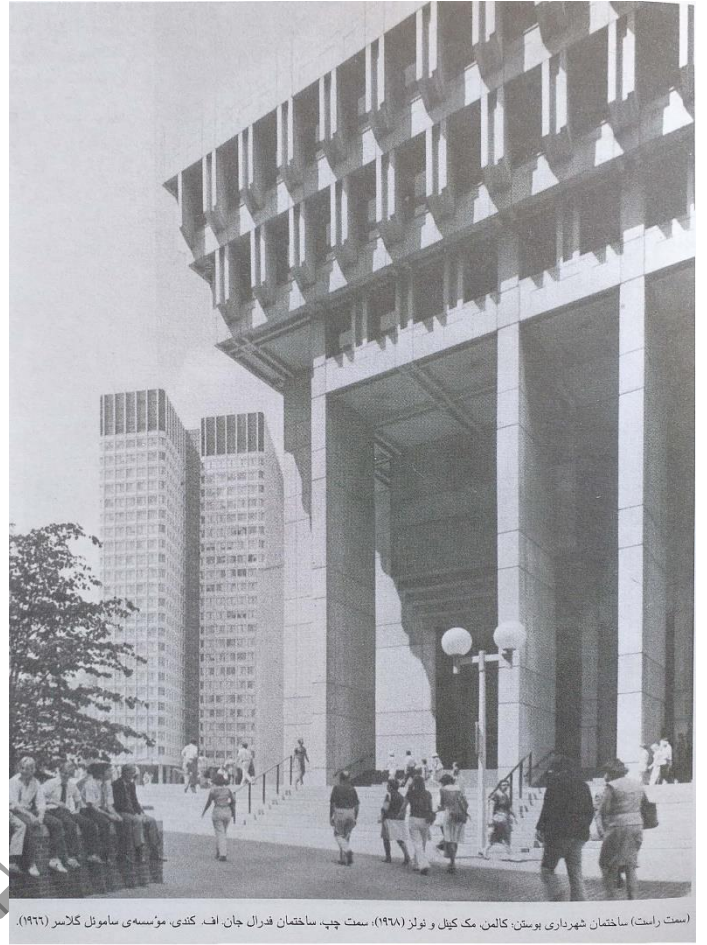
آنچه امروزه سبک می شناسیم در زمان خود نوظهور و بر خلاف شیوه معمول بوده اند. طراحان سعی می گردند تا با ایجاد ارتباط بصری سازگار میان ساختمان جدید و قدیمی تر، اختلاف میان سبک ها را به حداقل برسانند. حاصل سیمای منسجم که از نظر بصری غنی بود و ناشی از تقلید کلیشه وار نیست، بلکه مدیون توجه بود.

عموما فرض می شود که آرایه ها عنصر کم اهمیت در ارتباط بناهاست و بجای آن شباهت های کلی تر چون ارتفاع ریا، مصالح، حجم های مشابه مناسبتر است. ولی در بررسی ارتباط بین ساختمانهای جدید با قدیم مشخص شده که، آرایه ها، بافت بصری و تداعی حاصل از آن، غالبا روش مطمئن تری برای ایجاد رابطه بصری سازگار میان ساختمان ها است..

–ساختمان های جدید با دیگر ساختمان های جدید

مرکز خرید آلومینیوم و آهن هاریسون و ابروموتیس (۱۹۷۶).

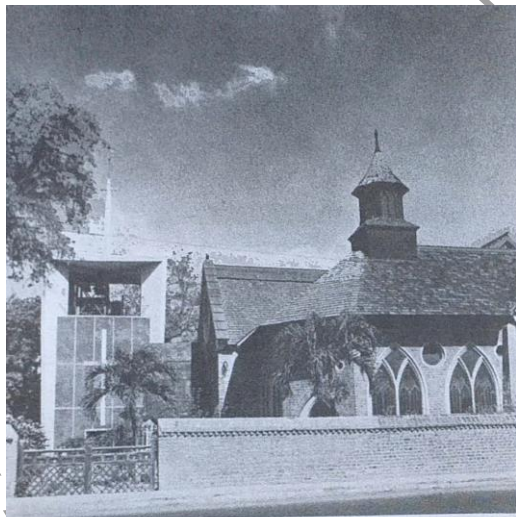
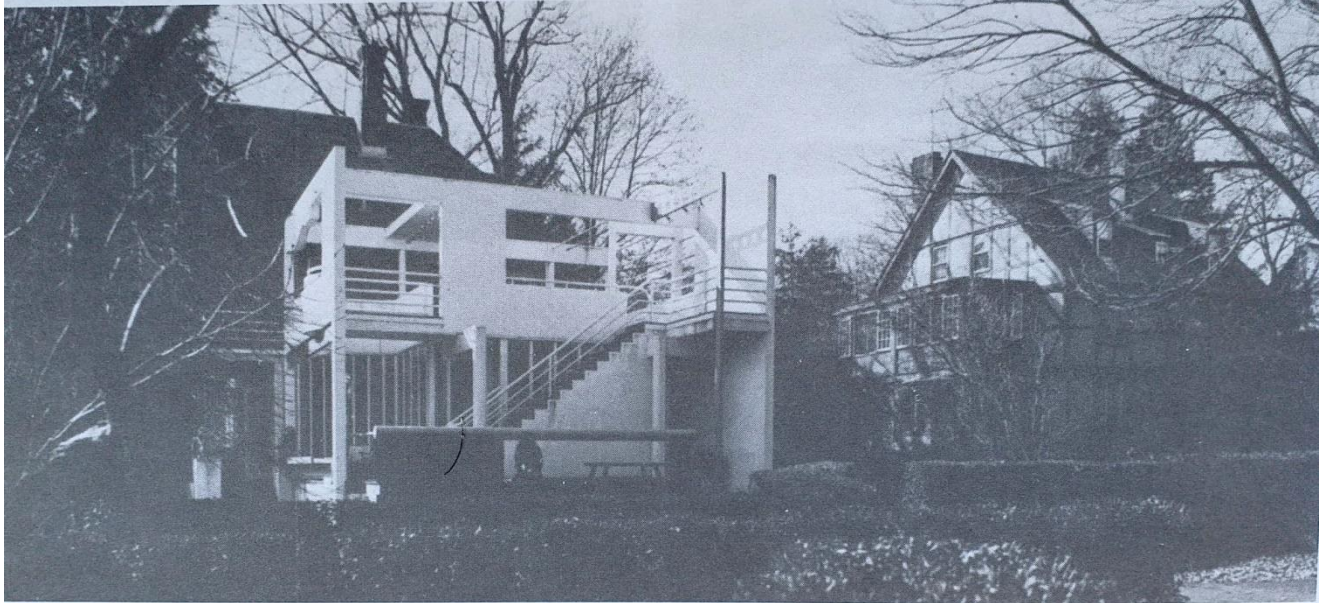

(سنت راست) ساختمان شهرداری بوستن، کالمن، مک کیل و نولز (۱۹۶۸)، سنت چپ، ساختمان فدرال جان اف. کندی، مؤسسه ساموئل کلاسر (۱۹۶۶).

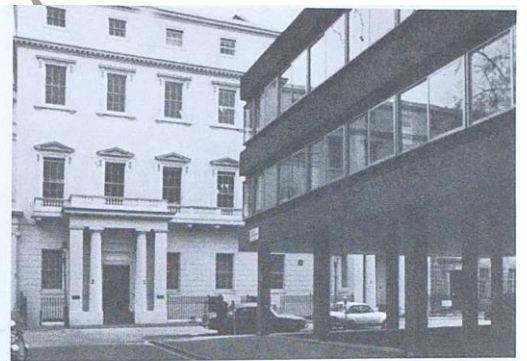
گفت‌ها افشین صدر اکار

-دیدگاه مدرنیسم در تقابل جدید با قدیم. (تضاد-اتصال)

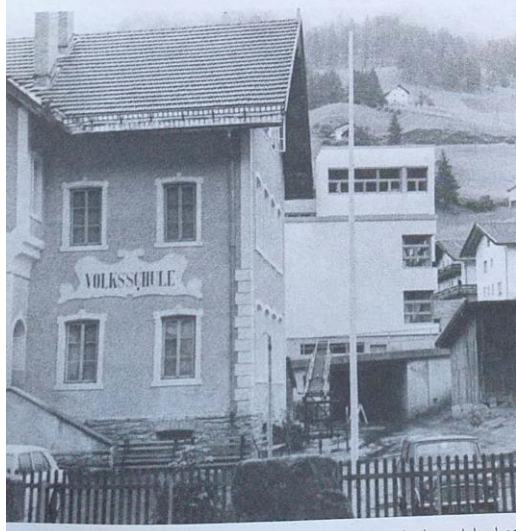
نماد: بخش الحاقی به ویلای باناکراف، پرینستون، نیوجرسی، میشل گریوز (۱۹۶۹).

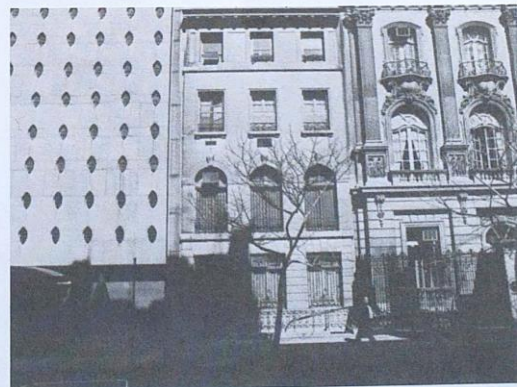
تضاد: کینگستون، جامائیکا

تضاد: ساختمان وول باغ‌های کارلتون، سنت جیمز، لندن (حدود سال ۱۹۶۵).

تضاد: راه‌آهن، سوئیس

تضاد: نیویورک سیتی

صحنه‌ها

تضاد: بر اساس تعریف معماران مدرن از "روح زمان" نفی فرم های تاریخی باعث می شد که هیچ راه حلی برای قرار گیری یک ساختمان جدید کنار بنای قدیمی ارائه نگردد. لذا تضاد و تقابل امری نه تنها رایج که پسندیده بود.

اتصال: قبل از معماری مدرن ارتباط و اتصال مستقیم الحاقات جدید بخ ساختمان قدیمی امری رایج بود. تمایل معماران مدرن بر استفاده از سطوح خالص و یک دست باعث شد که دنبال راه حل های جهت اغتشاش های بوجود آمده برآیند. ایجاد عقب نشینی (اتصال) بین ساختمان جدید و قدیم بر طرف می نمودند ایجاد فیک سطح خنثی در مواجهه با بنای تاریخی، این تصور ایجاد می شد که دو بنا مواجهه و روبرویی با همدیگر ندارند.

دانشکده‌ی سلطنتی پزشکی، لندن (دنیس لاسدون، سال ۱۹۶۴)

در اینجا، اثر معماری تنها به عنوان شیئی مطرح بوده که همان شیوه‌ی معمول مدرنیست‌ها مبتنی بر ساختمان‌های مجاور است. خانه‌های ردیفی کمبریج (سمت چپ، سال ۱۸۷۵) نیز بدون شک در زمان خود یک تهاجم ناخوانده‌ی دوره‌ی ویکتوریا محسوب می‌شدند. در حالی که خانه‌های ردیفی پیرامون پارک نایب السلطنه - که همگی در دهه‌ی ۱۸۲۰ توسط جان ناش طراحی شده و یا طرح آنها مورد تأیید قرار گرفته بود - به لحاظ بصری سازگار و همگون بودند. ولی دانشکده‌ی پزشکی، هیچ راهی برای حل مشکل طراحی به وجود آمده به وسیله‌ی این ساختمان، ارائه نکرده است، بلکه فقط مسأله را غامض تر نموده است.

نمونه‌هایی با موفقیت کمتر:

مرکز هنرها برای زندگی، مجتمع خیابان هنری، شهر نیویورک
سیتی (پرتیس و جان، سال ۱۹۷۴)

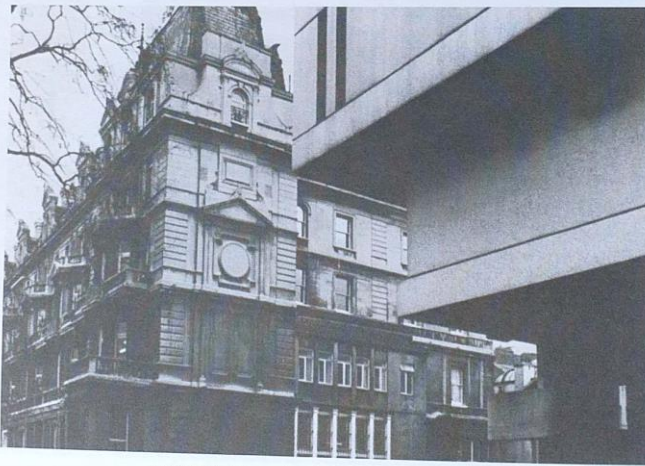
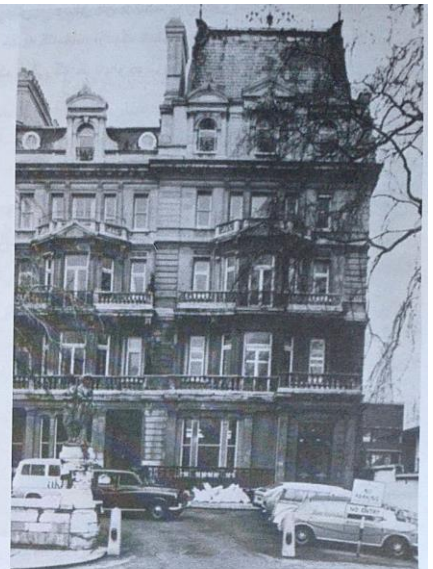
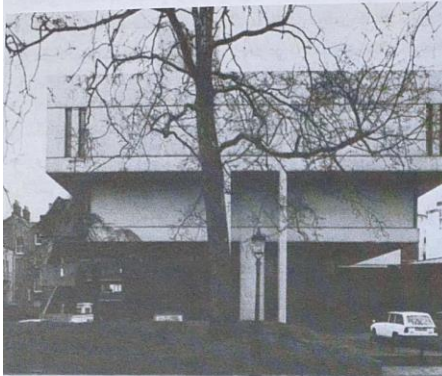
ماهیت ساختمان جدید مرکز هنرها برای زندگی، اساساً در تقابل مجتمع مسکونی قدیمی خیابان هنری است. مجتمع مسکونی خیابان هنری، بنایی است ساده که با استفاده از تزیینات، پیچیده و جالب شده است. ساختمان جدید فرمی پیچیده دارد که به دلیل فقدان جزئیات مناسب، فوق العاده کسل‌کننده و به خاطر پنجره‌های نامنظم و پشت کردن آگاهانه‌ی آن به ساختمان مادر گیج‌کننده است. به طوری که پذیرش ادعای منتقدان مبنی بر سازگاری این ساختمان با ساختمان‌های مجاور را ناممکن می‌سازد.

مرکز هنر برای زندگی، مجموعه خیابان هنری، نیویورک سیتی، پرتیس و جان (۱۹۷۴).

افشایی
صداکار

کمبریج تراس و دانشکده‌ی سلطنتی پزشکان، لندن.

جزئیات دانشکده‌ی سلطنتی پزشکان (راست)، دنیس لاسدون (۱۹۶۴) و کمبریج تراس (۱۸۷۵)، لندن.

طون چپایان یا تعبیر دهن از معنای پستی و بلندی، سه سبب اصلی معماری است. نما نوار بی‌پایانی است که کمترین جذابیتی برای چشم ندارد. ما آن را دریافته، سپس چشم از آن برمی‌داریم. در واقع مقیاس این بنا بایستی رعایت‌کننده باشد، در صورتی که فقط کسل‌کننده است.

سیریز کرسنت و پلازای مرکزی، بوستن، (ساختمان اصلی، قرن نوزدهم، بازسازی توسط شرکت استال، سال ۱۹۶۹؛ ولتون بکت، سال ۱۹۶۶-۱۹۶۹)

رابطه‌ی بین سیریز کرسنت و پلازای مرکزی، تفاوت اصلی دو معماری مدرن و غیرمدرن را نشان می‌دهد که معمولاً مانع ارتباطی سازگار است.

افشین صدر اکبر

نمونه‌های موفق‌تر

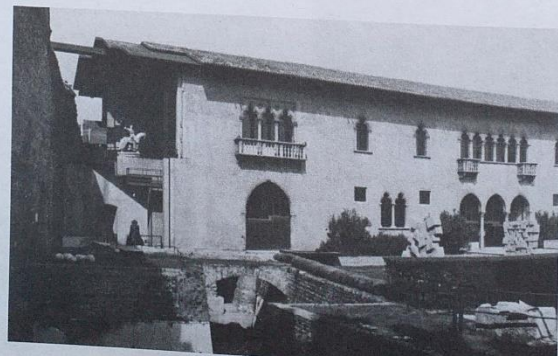
موزه کستل و چیو، ورونا، ایتالیا (کارلو اسکاریا ۱۹۵۸-۱۹۶۱)

نوسازی این موزه که توسط کارلو اسکاریا انجام شد، نمونه‌ای از تضاد هنرمندانه است. قسمت داخلی بنا مدرن است، در حالی که بخش بیرونی دست نخورده به نظر می‌رسد. با دقت بیشتری به سطح باز قوسی شکل وسط بنا نگاه کنید. یک دیوار اضافی از وسط آن گذشته و تقریباً در وسط این سطح باز، ارتفاع آن تغییر می‌کند. همین امر در پشت رواق در انتهای طرف راست بنا نیز دیده می‌شود. به نظر می‌رسد که جرزهای بالای هر دو دیوار به‌طور اتفاقی نظم یافته‌اند. ولی آیا این دیوارها جدید هستند یا قدیمی؟

در انتهای سمت چپ با پوست کندن ساختمان قدیم حقیقت به خوبی رخ می‌نماید. پوشش قدیمی سقف متوقف شده و یک سقف مدرن، از زیر تداوم می‌یابد. دیوار آجری به شکلی نامنتظم پایان یافته. پوشش گچی آبی به کناری رفته و آجر و سنگ تزئینی قدیمی را به نمایش گذاشته است. از اینجا به بعد، سقف بر یک ستون توخالی فلزی تکیه زده است. مجسمه‌ی اسب سوار در زیر سقف مدرن با تکیه بر زمان حال - طره‌ای با بتن مسلح - ولی رویه گذشته قرار دارد. این بیانی قوی و گوشه‌دار و تضادی شاعرانه بین گذشته و حال است.

جزئیات موزه کستل و چیو، ورونا.

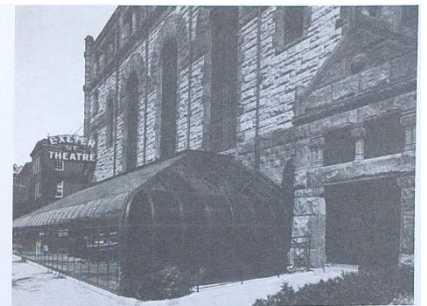

موزه کستل و چیو، ورونا، ایتالیا: کارلو اسکاریا (۱۹۵۸-۱۹۶۱).

بنامر اسکسر، یوسنن، چاپلدن، برنمن، نسکارس، سال (۱۹۷۷)
برخی ترکیب‌های مصالح مانند ترکیب مصالح فلز و شیشه‌ی این «گلخانه»، به نظر با بسیاری از زمینه‌ها سازگار است. در اینجا نرمی و سبکی مصالح در تضاد مناسبی با سختی و سنگینی سنگ قرار گرفته است.

ساختمان اداری ایالت نیویورک، آلبانی (جیمز استوارت، پولشک و همکاران، سال ۱۹۷۱)

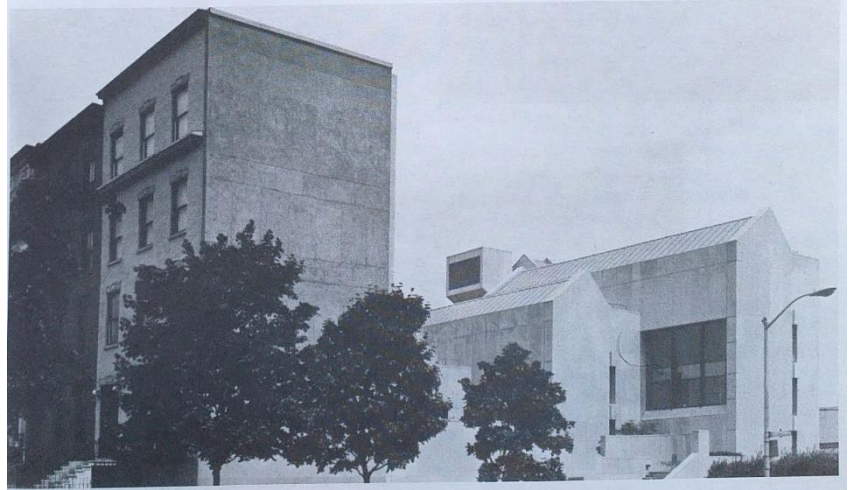
یک راهکار مناسب جهت حل مشکل سازگاری قدیم و جدید، پیشگیری از بروز آن است. خانه‌های دوره‌ی جنگ داخلی آمریکا در سمت چپ، رویه میدانی در نزدیکی ساختمان استانداری قرار دارد. نمای این ساختمان‌ها دست نخورده باقی مانده، در حالی که داخل بنا در سال ۱۹۷۱، به صورتی کاملاً مدرن بازسازی شده است. در اینجا راه‌حل دو چهره‌ی ژئوس آ با بصیرت خاص آن کاملاً موفقیت‌آمیز بوده است.

تئاتر اسکسر، یوسنن، چاپلدن، برنمن و نسکارس (۱۹۷۷).

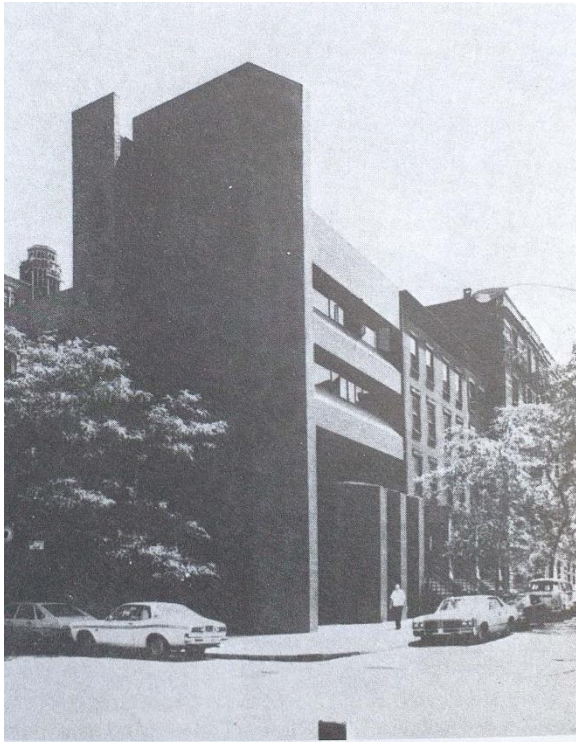
(۲) ژئوس یکی از خدایان قدیمی رومی است که او را پاسبان درها و دروازه‌ها و خدای هر آغازی می‌دانستند. از او دو صورت مجسم نموده‌اند که صورت‌ها از پشت به هم چسبیده است - ج.

استیت بار نیویورک، آلبانی، جیمز استوارت و پولشک و همکاران (۱۹۷۱).

ها افشین صدر اکار

- ساختمان های جدید با ساختمان های مجاور. فهرستی از معیارهای طراحی به منظور هماهنگی ساختمان جدید با ساختمان قدیم. برخلاف فهرست طراحی بناهایی جدید، اینگونه فهرست ها عموماً به جزئیات و آرایه ها توجه دارند

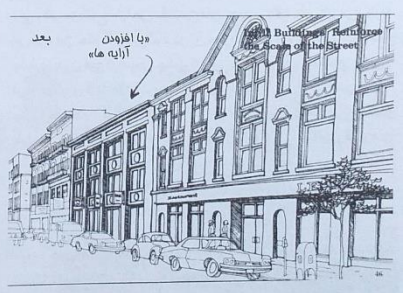

ساختمان یهوه ویتنس، ارتفاعات بروکلین هایتمس، نیویورک، شرکت اولریخ فرانزن (۱۹۷۰).

همسند، اهمیت آنها ناچیز تلقی می شود. اینکه آرایه ها نباید ضرورتاً التقاطی باشد، نیازی به بیان ندارد. آرایه ها می توانند کاملاً مدرن و اصیل باشند، به شرطی که «روحیه بصری» اولیه را حفظ کنند.

چنین ممانعت های بیهوده نشان دهنده مشکل بسیاری از طراحان است که به راحتی نمی توانند شعار ضد تزئینات (کمتر بهتر است) را کنار بگذارند. به دلیل همین موانع دائمی، استانداردهای ارزیابی رابطه ای جدید و قدیم ناقص باقی مانده است. بنابراین تعجب آور نیست که حتی جدی ترین تلاش های اخیر برای تطبیق جدید با قدیم نیز، با کمترین موفقیت همراه بوده است.

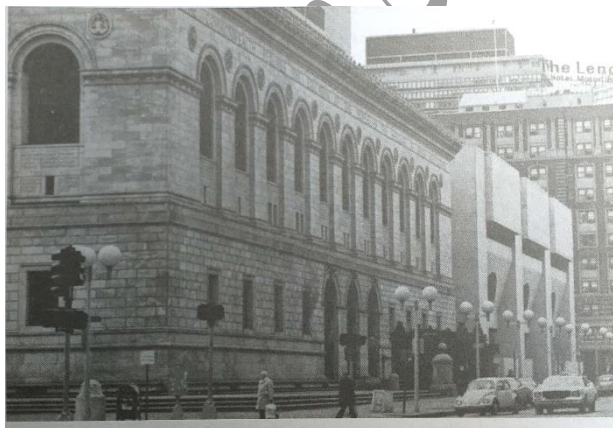
یک تصویر کلی این است که اگر کسی حد تصاب بصری را - با رعایت تعداد موارد کافی از فهرست معیارها - در نظر بگیرد، رابطه ای مطلوب را به وجود آورده است. ولی همان طور که پیش از این دیدیم مشکل به این سادگی قابل حل نیست. ساختمانی که از برخی موارد حساس مانند همگونی ارتفاع، نسبت ها و مصالح تخطی نموده، در صورت داشتن بافت بصری مناسب که عمدتاً حاصل آرایه ها یا جزئیات کوچکی است، باز هم می تواند با ساختمان های مجاور سازگار باشد. نکته ای جالب این است که هرچه ساختمانی از ساختمان مجاور خود به لحاظ مصالح، مقیاس، تناسب، ارتفاع و موارد مشابه دیگر تقلید بیشتری کند، حذف آرایه های خاص ساختمان مجاور در ساختمان جدید کاری نابجا تر بوده، به طوری که ساختمان جدید عریان به نظر می رسد.

اسکس های «قبل» و «بعد» از طراحی در لول (الف و ب)، «کتاب ساختمان» کتابی است که به خوبی و به طور کامل نحوه جای گیری مطلوب یک ساختمان در زمینه و سیمای خیابانی در ماساچوست را نشان می دهد. مشکل این است که نمونه ای اسکس بعد از طراحی، کاملاً وارد جزئیات نشده است. این بنا از ریتم و تناسب قدیم استفاده کرده، ولی چون بدون آرایه است هنوز به نظر نامناسب می آید. افزودن تزئینات به این بنا (ج) آن را کاملاً به سبک خیابان درآورد و به همسایه های سازگارتی تبدیل کرده است. مشکل این است که هنوز کمتر معمار حرفه ای توانسته این مرحله ای واضح و روشن بصری را درک کند. این در حالی است که این مرحله برای عموم مردم کاملاً روشن و قابل درک است. (مونتاز عکس: برت پرولین).

نمونه هایی با موفقیت کمتر

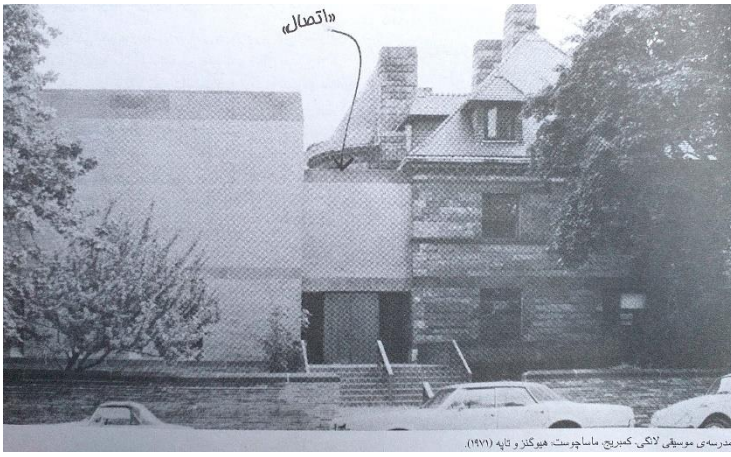
ها افشاید

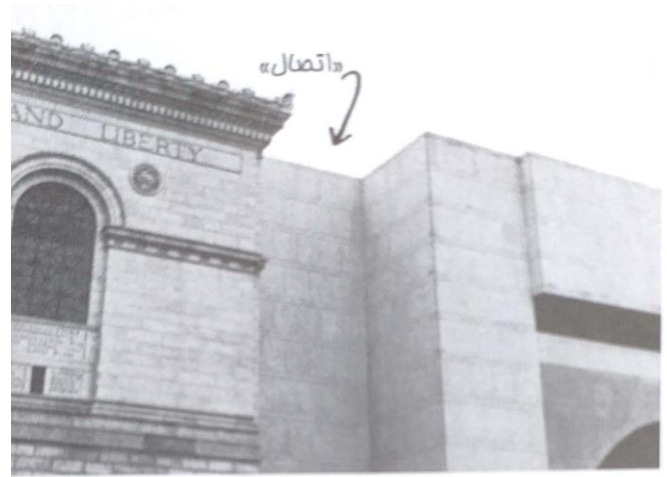
کتابخانه عمومی بوستن، مک کیم، مید و وایت (۱۸۸۷) و بخش الحاقی فیلیپ جانسون (۱۹۷۱).

نیل داگیلی آکلسپور، و نیز (زمان احداث نامعلوم).

مدرسه‌ی موسیقی لاکس، کپن‌هاگ، ماساچوست، هیوکلز و تاپه (۱۹۷۱).

جزئیات کتابخانه‌ی عمومی بوستن.

گزینه‌ای دیگر برای جزئیات کتابخانه‌ی عمومی بوستن (موتاز عکس از آنگوس مک دونالد).

گزینه‌ای دیگر برای خیابان هلند؛ چندین ساختمان شبیه به زمینه‌ی اصلی به سیمای خیابان الحاق شده است. (موتاز عکس: آنگوس مک دونالد)

فروشگاه بزرگ سی اند آ، امرزفورت، هلند، (حدود دهه‌ی ۱۹۶۰).

کتابخانه‌ی پورترزماوت و الحاق آن، پورترزماوت، نیوهامپ‌شایر، ساختمان اصلی، کار چارلز بولفینچ (۱۸۰۶) و بخش الحاقی کار استال بنت (۱۹۷۵).

شماره‌ی ۸۰۰، خیابان پنجم نیویورک سیتی، شرکت اولریخ فرانزن (۱۹۷۸).

کار

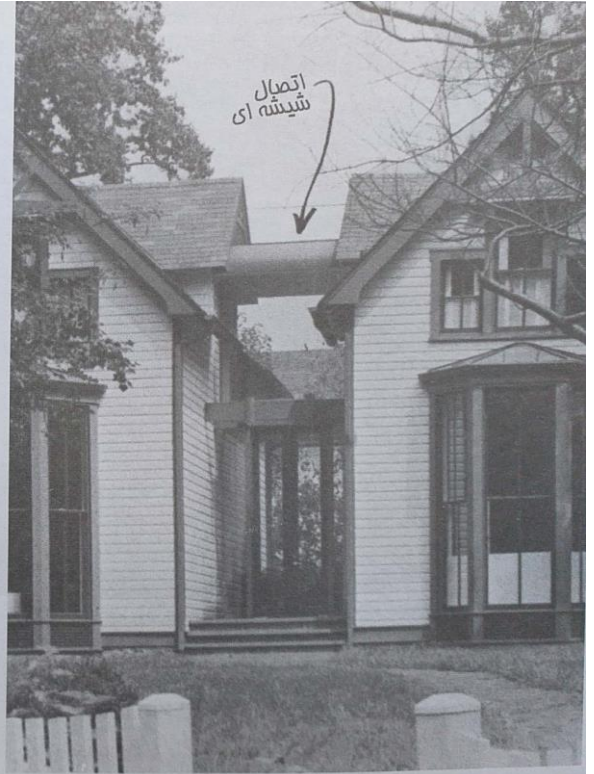

خانه های شهری، خیابان یازدهم غربی، روستای گرینویچ، نیویورک سیتی؛ هاردوی، هولزمن
پنایف (۱۹۷۹).

افشین صدر اکار

منظر کلی خانه ی البوت

جزئیات اتصال بین جدید (سمت چپ) و قدیم: خانه ی البوت، چوی چیس، مریلند، هیو نیوتل
جیکوسون (۱۹۷۶).

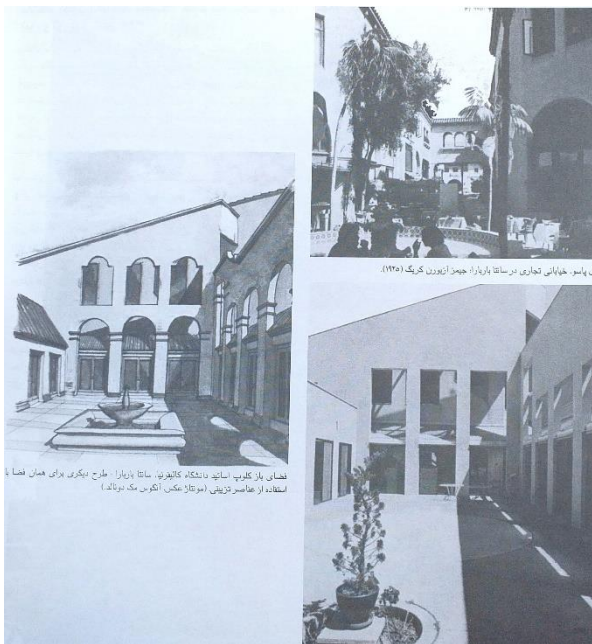

نو تصویر از بخش الحاقی به خانه ای در ماساچوست: شرکت آرمسترانگ چاپلنز (۱۹۷۸).

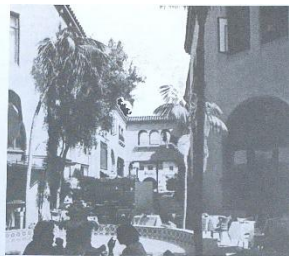
—ساختمان های جدید با سبک های محلی یا منطقه ای.

ویلاي گلدمن سالاتش (وسط) وین: آدولف لوس (۱۹۱۱).

فضای باز کلپ اسپید، دانشگاه کانپوتو، سانتا باربارا - طرح بهگزی برای همان فضا با استفاده از عناصر تزئینی «موتاکا مکی» (کوکون مک، تونال).

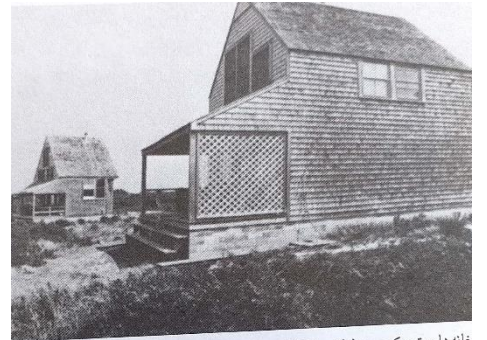

ل پاسو، جهانهای تجاری در سانتا باربارا، جهنم آیزوریا کریگ (۱۹۳۶).

رگپین
«دندانهای ای»
قالبها

ساختمان شوچورجیایی در مجاورت سفارت آمریکا، میدان گروسونر، لندن.

خانه های ترویک و ویزلویکی، ناتوکت، ویتوری و روش (۱۹۷۱-۱۹۷۲).

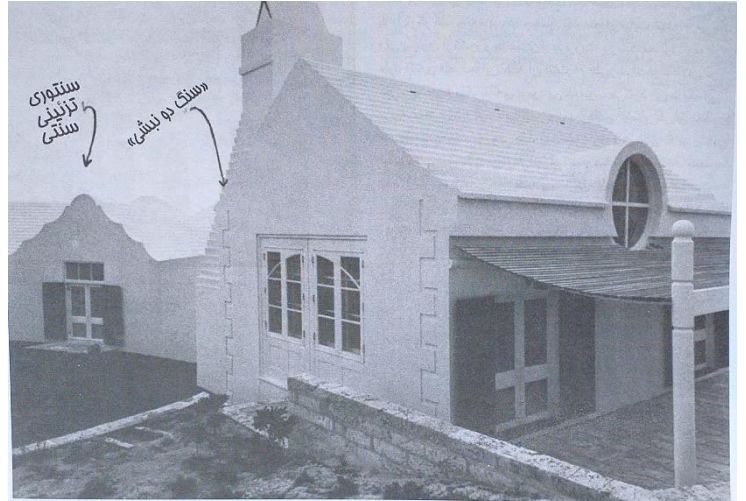
کلبه های ماهیگیری، اسکانتست، ناتوکت (حدود سده های هجدهم و نوزدهم)

نمونه های موفق تر

حرفه کار

خانه‌های شهری مقابل مرکز پمپیدو، پاریس (حدود دهه‌ی ۱۹۷۰).

خانه‌ی برانت، برمودا، سنگ پیش کارتنوی و پنجره‌ی گرد بیش از حد بزرگ.

ساختمان گاما، لایدن، هلند.

خانه‌ی برانت، برمودا، راهروی پایین که به هیچ‌وجه با در واقع در پشت آن تناسب ندارد به ستون‌های مسطح و کارتنوی طهه‌ی بالا توجه کنید.

خانه‌ی معمولی برمودایی، که سنگ پیش سستی در آن دیده می‌شود.

لایدن اسپاربانک و الحاق آن، لندن، هلند (۱۸۷۷: ۱۹۷۵)

ساختمان اصلی در سال ۱۸۷۷ بنا شده است. ساختمان الحاقی به دلیل اخذ برخی عناصر از ساختمان اولیه و ابداع و دخل و تصرف در دیگر عناصر جالب توجه است.

فرم قاب پنجره‌های طهه‌ی همکف، کپی برداری و سپس ساده شده است. فرم‌های باریک و بلند روی «برج» به عنوان جان‌پناه در ساختمان الحاقی به کار گرفته شده است و تنها تفاوت اندکی در آن داده شده است. (ستون‌های گچ‌پوری شده از سطح اصلی اندکی عقب‌تر نشسته است) اثری از اجرکاری فرونشسته‌ی زیر جان‌پناه در ساختمان قدیمی دیده نمی‌شود هرچند که توازن چهار پنجره‌ی باریک ساختمان قدیم را به خود گرفته است. این ساختمان ترکیب قابل قبولی از التقاط و ابداع است.

لایدن اسپار بانک لیدن هلند (سمت چپ) ۱۸۷۷، (سمت راست) ۱۹۷۵.

افشین صدر اکار

خانه‌های نزدیک پونته و چپو، فلورانس (بعد از جنگ جهانی دوم).

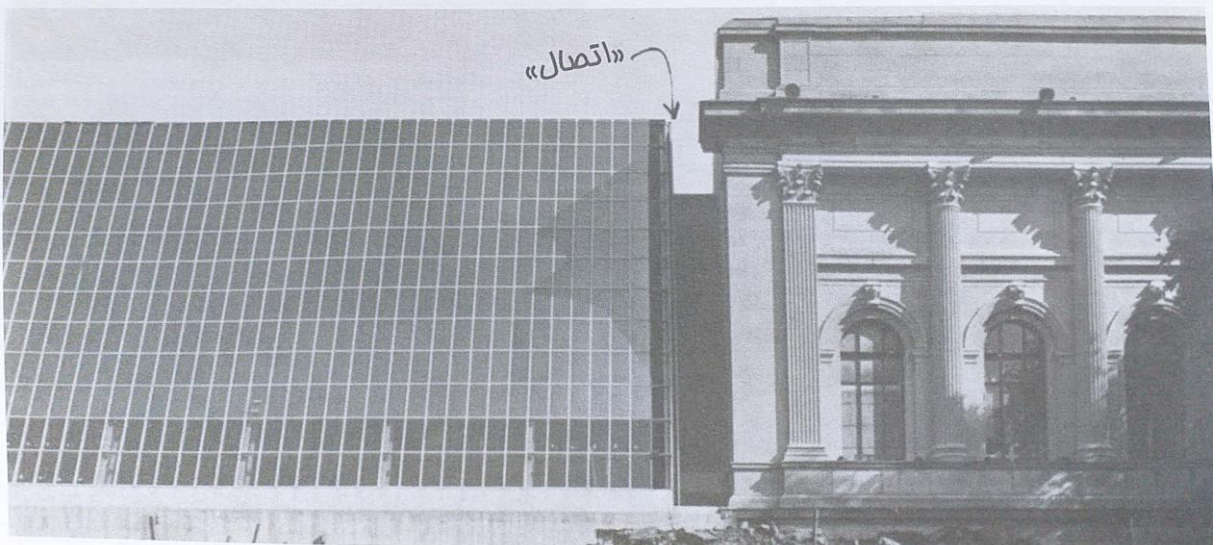
ساختمان های جدید و یاد مان های قدیمی.

موجود می‌شود. بخش الحاقی ساختمان متروپلیتن تلاش نموده تا با ساختمان قدیمی مک‌کیم، مید و وایت، با استفاده از مصالح نمای همگون (در قسمت پایه) و ارتفاعی تقریباً مشابه، ارتباط نسبی ایجاد کند. با این همه ارتباط مورد نظر به وجود نیامده است.

نمونه‌هایی با موفقیت کمتر

بخش الحاقی به موزه هنر متروپلیتن، نیویورک سیتی (راش، دینگلو و همکاران، سال ۱۹۷۹)

ایجاد تمایز میان قدیم و جدید گاه منجر به انحرافات بی‌معنایی در زمینه‌ی

سمت راست) بازوی جنوبی موزه هنر متروپلیتن، نیویورک سیتی (۱۹۰۶) مک‌کیم، مید و وایت، (سمت چپ) بخش الحاقی باراش دینگلو و شرکا (۱۹۷۹).

-ساختمان های بزرگ با ساختمان های کوچک.

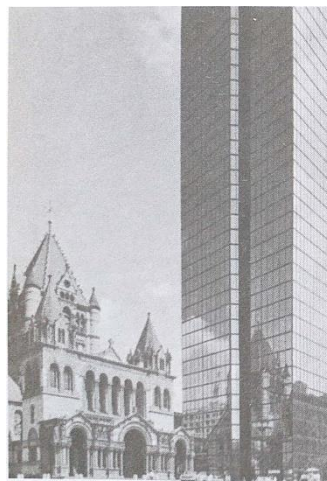
دو ساختمان. ونیز (زمان احداث نامعلوم)

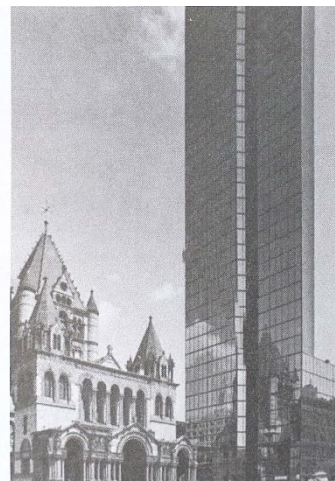
کتابخانه‌ی اوپن بار، آمستردام، دی کلرک (۱۹۷۷).

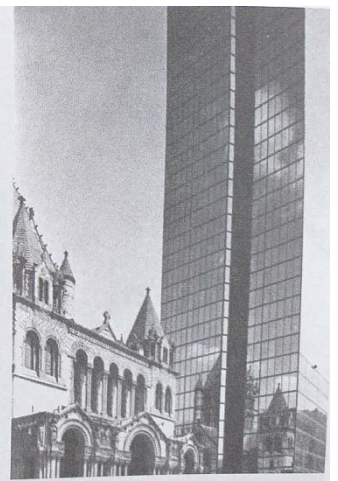
خانه‌ی شهری، خیابان پارک، نیویورک سیتی؛ رابرت استرن (۱۹۷۵).

این اسکیس نشان می‌دهد که اگر بدنه‌ی برج زاویه‌دار نبود تا چه حد منظره‌ی نامطلوبی به‌وجود می‌آمد. (مونتاز عکس)

برج هنگوک، بوستن.

برج هنگوک، بوستن، شرکت آی.ام. پای (۱۹۷۳).

صحنه‌ها

- یادمان ها

سین صحر اکار

در راه تقویت تداوم بصری در طراحی معماری چندین مانع وجود دارد.

-نفس: معماران جوان تمایل به طراحی ساختمان متمایز از محیط وزمینه دارند. (ساختمان شناخته شده و کسب اعتبار، سازگاری و هماهنگی با پیرامون را متضاد خلاقیت و ابتکار می دانند.

- آیا به سبک خاص زمان (خود) نیاز داریم؟ به جای تپیگیری چشم بسته سبک روز "نگاه وابسته تر" به ویژگی های بصری، تا با الهام از "روحیه مکان" موجب تقویت هویت محل شود، ارزیابی آگاهانه ودقیق علائم بصری زمينه و وجود طراحانی که از مهارت لازم برای خلق ساختمانهای سازگارتر بهره گیرند.

- ترس از اقتباس فرم های قدیمی تر معماری .

چنانچه بخواهیم ساختمان جدید پیوندی مستحکم تر با بنای مجاور خود داشته باشد، اقتباس از مایه اصلی یا فرم ها اجتناب ناپذیر است.

۱- کپی برداری نزدیک از درون مایه اصلی طرح.

۲- استفاده از اساس فرم های مشابه ولی با چیدمانی جدید.

۳- ابداع فرم های جدید با همان تاثیر بصری فرم های قدیمی.

۴- تجرید (انتزاع) فرم های اولیه .

تلاش معمار برای همگونی بصری شامل:

- ایجاد ارتباطی مبهم با زمينه: بایستی زبان جدید با خصوصیات زمينه

موجود ارتباطی مطلوب بوجود آورد، یعنی ابتدا ارتباط محکم و متقاعد کننده

بدست آوریم، پس دست به ابداع بزینم (ترکیب مبتکر بودن با پایداری)

- ارتباطی نزدیکتر با زمينه: استفاده از مضمون اصلی (بر گرفته از

سبک)، ترس از محدودیت های مانع خلاقیت، درک نادرست طراحی

است. مشکل از تشخیص شبه کپی از اصل.

تلاش برای باز آموزی روش طراحی در زمينه.

آرایه ها.

بانک ملی پیتسفیلد، پیتسفیلد، ماساچوست، حدود سال ۱۸۸۵ (عکس از برک شایر ایگل).

طبقه
اضافه شده

بانک ملی پیتسفیلد، پس از الحاق یک طبقه دیگر در اوایل قرن (عکس از دیوید دوپلت).

اهداف معماری زمینه گرا:

اهداف کلان:

- بهسازی و باززنده سازی بافت های تاریخی.
- حفظ بافت تاریخی و تداوم روح بافت.
- آشنائی با روشهای ایجاد ارتباط بصری سازگار میان بناها.
- حفظ و تداوم هویت پیشین - آگاهی طراحان از اینکه حاصل کار (فارغ از سبک) به عنوان بخشی از یک زمینه کلی تر خواهد بود.
- آگاهی بیشتر نسبت به زمینه و درک تداوم بصری.

اهداف خرد:

- خلق سیمای شهری مطلوب، منسجم، در جهت تلفیق معماری جدید و قدیم.
- احیای نگرش عمیق به کل زمینه معماری و تغییراتی که در این محیط می دهیم.

راهبرد های برنامه دهی و طراحی:

برنامه دهی معماری

- بنای جدید چه وظیفه ای در زمینه وبافت دارد؟ (کارکرد جدید، الحاق، تکمیل و توسعه، حفظ بافت تاریخی و تداوم روح بافت)
  - چه کارکرد و بنای مناسب زمینه است؟
  - قدمت و ارزش بنا به چه میزان است؟
  - چقدر برای زمینه ارزش قائلید؟
- وضعیت زمینه:

- زمینه با ارزش است: بر اساس ویژگی های بصری طراحی به صورت تقلید کامل و یا خلق طراحی نوآورانه صورت می گیرد.
- زمینه بی ارزش است: سنت منطقه بعنوان راهنما در نظر گرفته شود و یا تصمیم طراح برای ارائه ایده جدید.

بررسی و تحلیل ویژگی های بافت و زمینه موجود

فرآیند برنامه دهی موضوع محور

- تحلیل وضع موجود

عناصر کالبدی: فرم، ارتفاع، پروفالی، خط آسمان، توده و فضا، بازشو؛ مصالح و...

عناصر هویت بخش: آرایه ها، ساختار سازه و...

- طرح وضعیت آینده

مجموعه ای از معیارها که مد نظر طراح است تا بتواند "رسالت"، "اهداف"، معیارهای تحقق پذیری "وراه حل های معمارانه" را

در بر گیرد.

شناسائی موضوعات و ارزشهای زیر بنائی

منظم کردن اطلاعات و تنظیم اولویت ها

دسته بندی اطلاعات

توسعه اعداف پروژه، معیارهای تحقق پذیری

تهیه فهرست کاری برای ارزیابی روند پروژه

تهیه گزارش

تصمیم سازی در خصوص راهبرد های کلان و خرد طراحی

- بنای جدی ملغمه ای ناسازگار نباشد. کلیت، انسجام طرح بنا در عین ایجاد تصویری سازگار و منسجم با زمینه بایستی مد نظر باشد.
- زمینه طرح (بنای قدیم یا جدید، بستر طبیعی) تحلیل شود. زمینه می تواند خود ارائه دهنده ایده جدید باشد،
- اشتراك گذاری در ویژگی های بصری. به صورت کپی فرم یا جزئیات یا روشی دیگر.
- هماهنگی کامل با زمینه یا صرفا سازگاری راه حل است.

راهبردهای طراحی معماری

- استراتژی کلی طراحی فرم و نما (سلسله مراتب و میزان تزئینات): شباهت های کلی، ارتفاع، طبقات، مصالح، احجام مشابه
- نسبت فضای پروخالی (توده و فضا)
- ساماندهی کلی عناصر (ورودی، فضای نیمه باز و..)
- هندسه نما: تحلیل هندسی نمای با ارزش / خطوط کلی و جزئی نما / بازشوها (هندسه، تناسبات، نسبت پر و خال، تداوم بصری، ریتم و..)/ مصالح، بافت، رنگ، جزئیات و...

معیارهای طراحی و ارزیابی طرح قبل از اجرا.

- تداوم و انسجام بصری: دلیل موفقیت طرح های که به نظر زیبا می آیند. نوعی نگاه وابسته تر به ویژگی های بصریکه به دلیل الهام از روحیه مکان، موجب تقویت هویت محله می شود.
- نقش آرایه ها و جزئیات: آرایه ها، بافت بصری و تداعی حاصل از آنها، روش مطمئن تر برای ایجاد رابطه بصری سازگار با بنا هاست، تا ایجاد شباهت های کلی.
- هر چه بنا تقلید بیشتری از بنای مجاور خود از نظر مقیاس، تناسب، ارتفاع و.. نماید، حذف آرایه های بنای مجاور کر را خراب تر می کند.

- تشابه خانوادگی: مشخص است که سبک های مختلف در مجاور هم هویت خاص زیبا شناسی را حفظ می کند، که از طریق ارزیابی آگاهانه و دقیق علائم بصری زمینه و وجود طراحان ماهر برای خلق بناهای سازگار و پاسخگو است. که باعث ایجاد پدیده ای متجانس با محیط می شود.

- بررسی عناصر موثر بر هویت معماری زمینه: برای پیوند مستحکم با بناهای مجاور اقتباس از مایه اصلی یا فرم‌ها الزامیست، که به روشهای زیر انجام می‌شود:

کپی برداری نزدیک از مضمون اصلی طرح موجود.

استفاده از اساس فرم‌های مشابه ولی با چیدمانی جدید.

ابداع فرم‌های جدید با همان تاثیر بصری فرم‌های قدیمی.

التزام فرم‌های اولیه.

- تعامل و ارتباط دست‌اندرکاران: ارتباط نزدیک معمار با کاربران و کارفرمایان بنا و به کارگیری نمادهای اشنای فرهنگی می‌تواند به طراحی مناسب در زمینه منجر شود.

روشهای عمومی زمینه‌گرایی

روشهای ایجابی و سلبی:

- هماهنگی با زمینه تاریخی: تواضع و عدم رقابت در بنای جدید (هماهنگی در ویژگی‌های بصری و یا الگوهای مشابه)

- اتصال و عقب‌نشینی: اتصال عقب‌نشینی از نمای موجود، و عقب‌نشینی نمادین از گذشته است. /

- جداگزینی و جداسازی بنای جدید به عنوان پس‌زمینه یا پیش‌زمینه بنای قدیمی.

- غیر قابل رویت (شفافیت): سعی در مخفی کردن ساختار جدید از دید ناظران و یا ندیده شدن آنها.

- سادگی و غلبه توده در فرم (تضاد و تباین): احجام و نماهای بسیار ساده، عموماً در زمینه بیشتر خود نمائی می‌کنند.

- تلفیق تدریجی حجم و نما: عناصری از بنای قدیم واسط و رابط بین دو بنا می‌شوند.

- نقاشی بر روی دیوار بنای شهری (نقاشی دیواری): نقاشی به عنوان عنصر پیوند دهنده بناهای همجوار

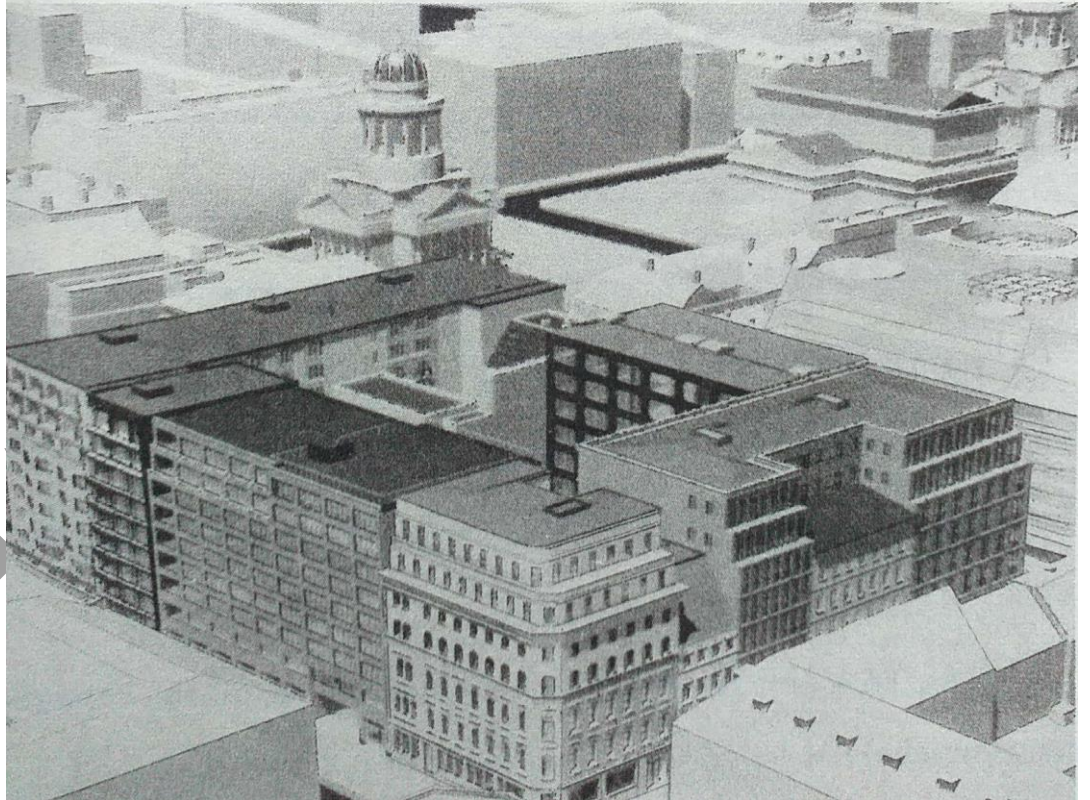
- استتار (پوشش گیاهی، مدفون، آینه، پوسته نما)

- انتخاب ساختار سازه‌ای مناسب

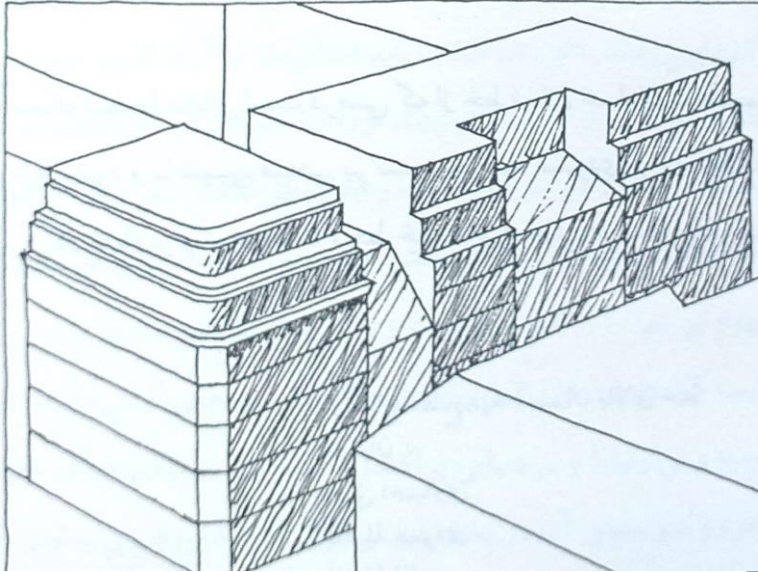
برای بازآموزی مهات‌های طراحی سازگار با زمینه، اولین قدم حذف "اتصال" از زبام معماری امروز می‌باشد. نخست باید مشکل بصری ارتباط مستقیم با وضع موجود را حل کرد (برولین)

۵۰. بنایی به سبک کلاسیک نو در کنج
بلوک که در طراحی گنجانده شده و دو
طبقه بر آن افزوده شده است.

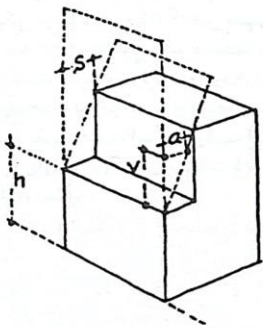
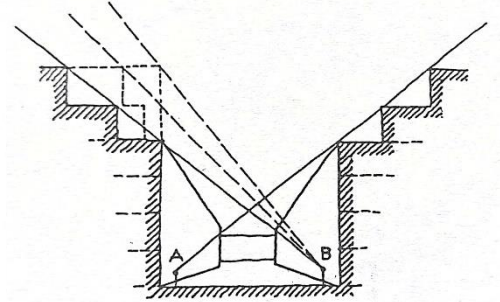
طراحی
اکتار

۹۱. نحوه عقب نشینی طبقات ششم و هفتم در یک طرف بلوک طراحی شده در برلین که یکی از ۳۱۰ طرح بزرگ این شهر محسوب می شود. پنج طبقه ساختمان کنج سمت چپ موجود بوده و نوسازی شده و دو طبقه نیز بر آن افزوده شده و به ترتیب عقب نشسته است. توضیحات بیشتر درباره این بلوک در صفحات ۷۵ و ۷۶ آمده است.

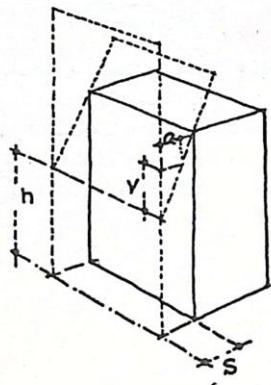
سطح دید آسمان :

سطح دید آسمان صفحه مایل است فرضی که از خط نمای خیابان در قسمت فوقانی شروع می شود و با شیبی مثبتی بر نسبت فاصله عمودی بر فاصله افقی شکل می گیرد. در تصاویر و توضیحات، خط خیابان و فواصل عمودی واقعی بیان شده است.

ارتفاع سطح دید آسمان بالای خط خیابان h
 عمق اختیاری s
 فاصله عمودی v
 فاصله افقی a
 این تصویر سطح دید آسمان را نشان می دهد که چنین حاصل می شود:
 فاصله عمودی = $\frac{\text{سطح دید آسمان}}{\text{فاصله افقی}}$

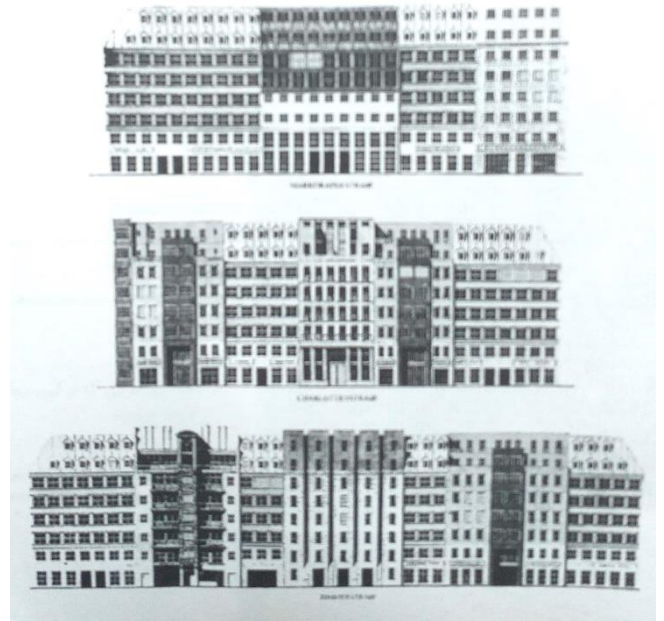
۹۲. سطح دید آسمان: عقب نشینی طبقات پنجم و ششم در یک خیابان که منجر به تغییر تناسب خیابان (نسبت ارتفاع به عرض خیابان) و وسعت دید آسمان می گردد. نقاط A و B دیدگاههای ناظر هستند.

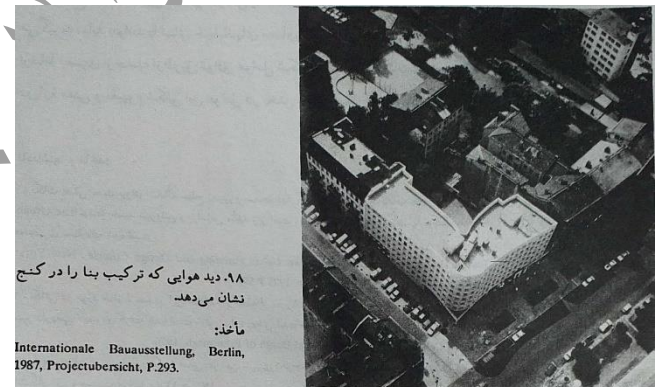
ارتفاع سطح دید آسمان بالای خط خیابان h
 عمق اختیاری s
 فاصله عمودی v
 فاصله افقی a
 در این تصویر سطح دید آسمان که عقب نشینی مناسب بر آن به طور متناوب صورت می گیرد دیده می شود. باید یادآور شویم که در خیابانهای کم عرض شیب سطح دید آسمان کمتر از خیابانهای عریض است. همچنین ارتفاع h باید با توجه به مقیاس کلی توده محصور کننده در نظر گرفته شود.

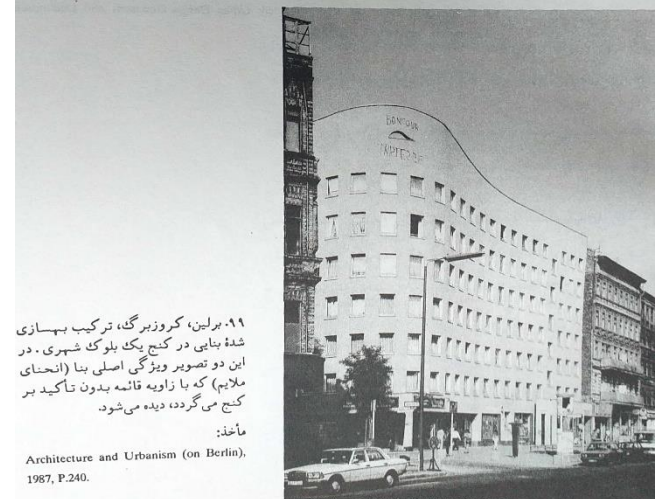
۹۶. برلین: نماهایی از دو طرح از ۳۱۰ طرح بزرگ مرکز شهر، توافق اجزا، خطوط نما به رسم تنوع اشکال و رنگها، مأخذ: City - Projekte, PP. 31 & 40.

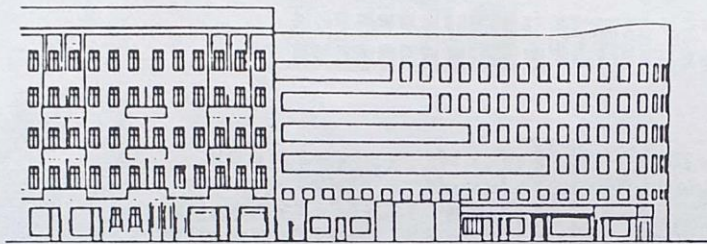
بافت های افشین صدر اکار

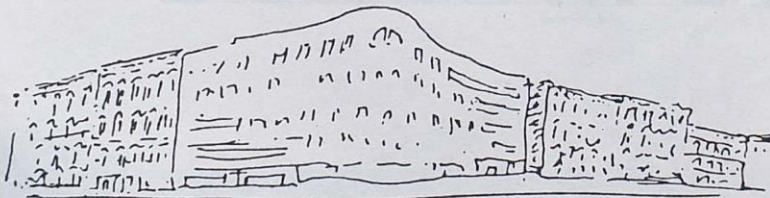
۹۸. دید هوایی که ترکیب بنا را در کنج نشان می دهد.
مأخذ:
Internationale Bauausstellung, Berlin, 1987, Projectübersicht, P.293.

۹۹. برلین، کروزربرگ، ترکیب بهسازی شده بنایی در کنج یک بلوک شهری. در این دو تصویر ویژگی اصلی بنا (انحنای ملایم) که با زاویه قائمه بدون تأکید بر کنج می گردد، دیده می شود.
مأخذ:
Architecture and Urbanism (on Berlin), 1987, P.240.

- نماهای دو سوی کنج

- طرح کلی طراح از کنج

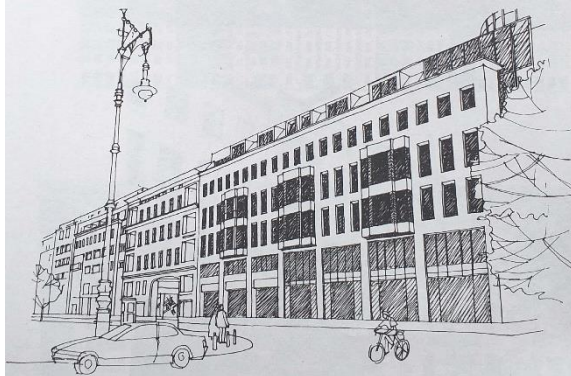
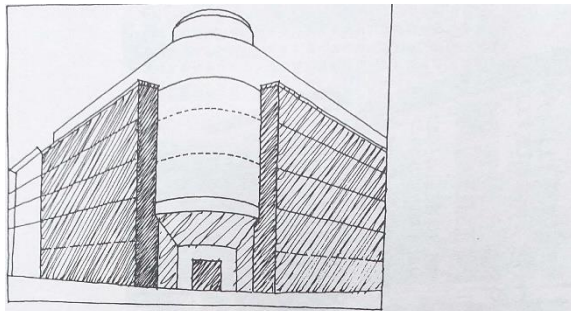
۹۷. برلین. منطقه کروزرگ. نمونه بهسازی کنج بلوک شهری که بدون تخریب تنها با دقت در افزودن برخی عناصر صورت گرفته و دارای خصوصیات زیر است: (معمار بنا: آلوار سیز Alvaro Siza اهل پرتغال)

- سادگی ترکیب
- انحنای ملایم در بدنه که ویژگی اصلی بنا به شمار می‌رود و تأکید بر کنج با ارتفاع بیشتری که به جان پناه بام داده شده است.
- رعایت نسبی تناسب پنجره‌ها و فواصل آنها در بناهای مجاور
- ارتباط ضعیف با برخی خطوط نمای بناهای مجاور
- تقابل شدید رنگ با بناهای مجاور
- (تصاویری از طرح اجرا شده را در صفحه بعد ببینید)

مأخذ تصاویر:

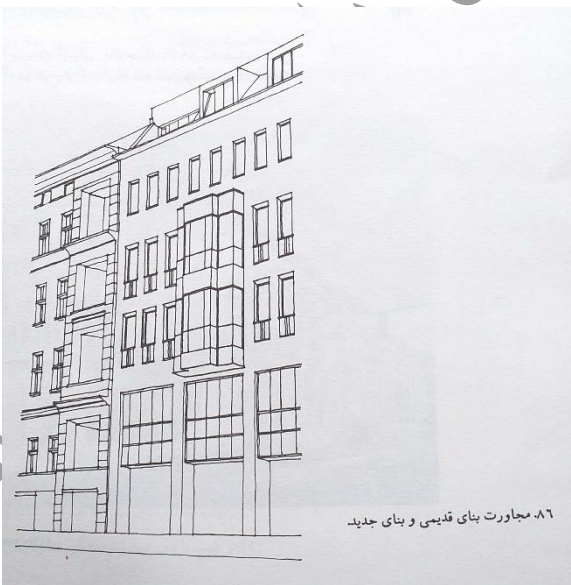
- نقشه بلوک و موقعیت بنا

۹۴. برلین: بنای ۶ طبقه گیمپانی BMW در کنج خیابان مرکزی برلین (Kurfürstendamm). درباره این بنا در صفحات ۱۱۶ - ۱۱۲ بحث شده است. آنچه در اینجا می توان تأکید کرده کنج مدور است که نه تنها در کنج بلکه در طبقه فوقانی یعنی طبقه ششم نیز عقب نشسته است. در این تصاویر بویژه در تصویر پایین پیوستگی را در خطوط نما بنحوی می توان دید.

۹۵. برلین: خیابان مرکزی شهر، ترکیب نماهای مختلف با هم به یاری خطوط نما، توافقی تناسبات اجزا و در نهایت ایجاد یک کل هماهنگ.

۸۶. مجاورت بنای قدیمی و بنای جدید

۸۳. تصویری از کنج بلوک بعد از آسیب دیدگیهای زمان جنگ ۱۹۴۶. ساختمان قدیمی مرمت شده (باستاره مشخص شده) که در طرح نو گنجانیده شده است (مأخذ: PS-Projekte City).

۸۴. مجموعه جدید (مأخذ: PS-Projekte City).

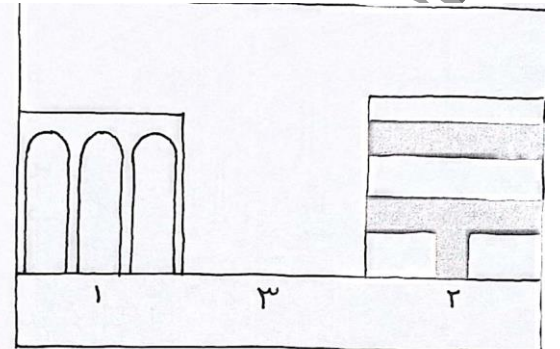
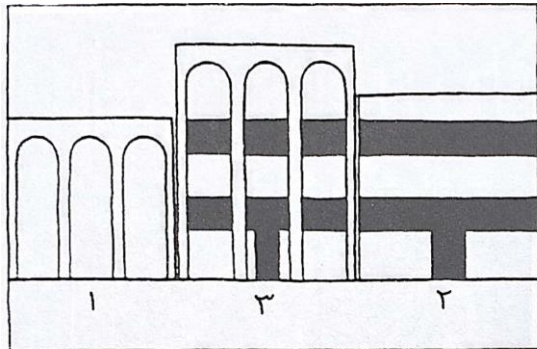
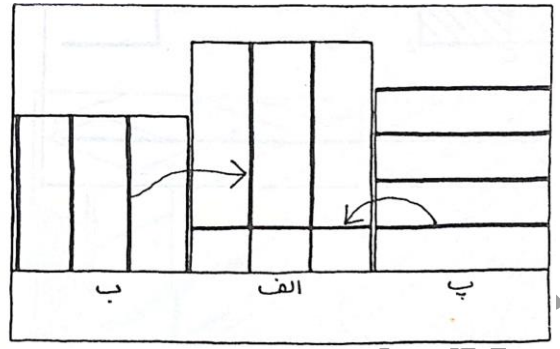
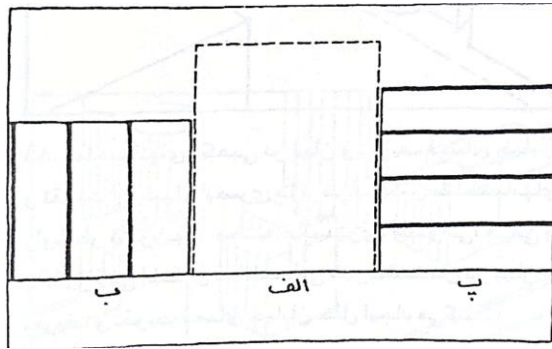
۸۸. تک بدنه بنای جدید در مجموعه نمای خیابان.

۸۷. ترکیب بدنه ساختمان با تجمانده پیش از جنگ در مجموعه نمای خیابان.

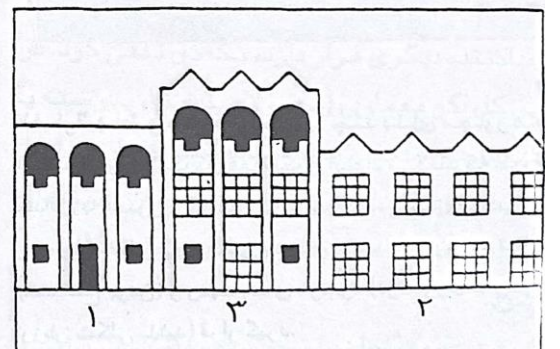
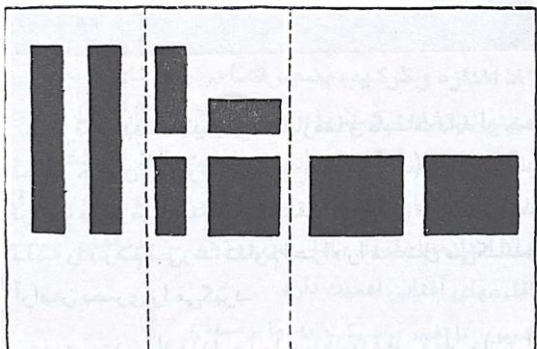

حرف اکابر

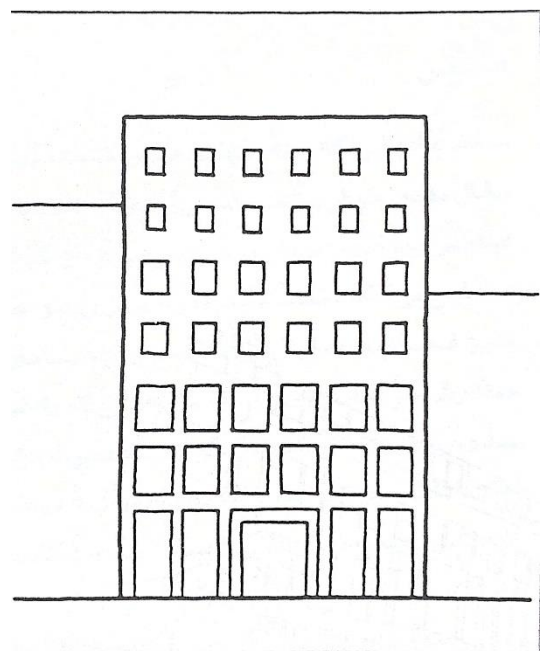

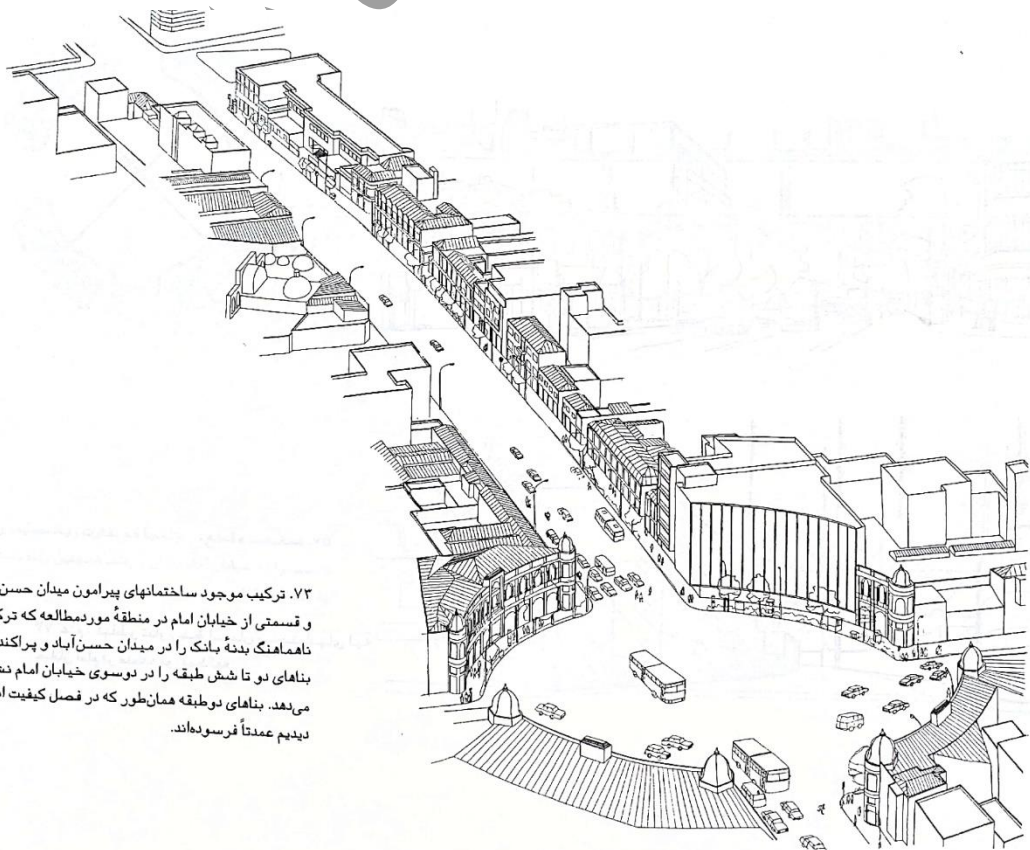
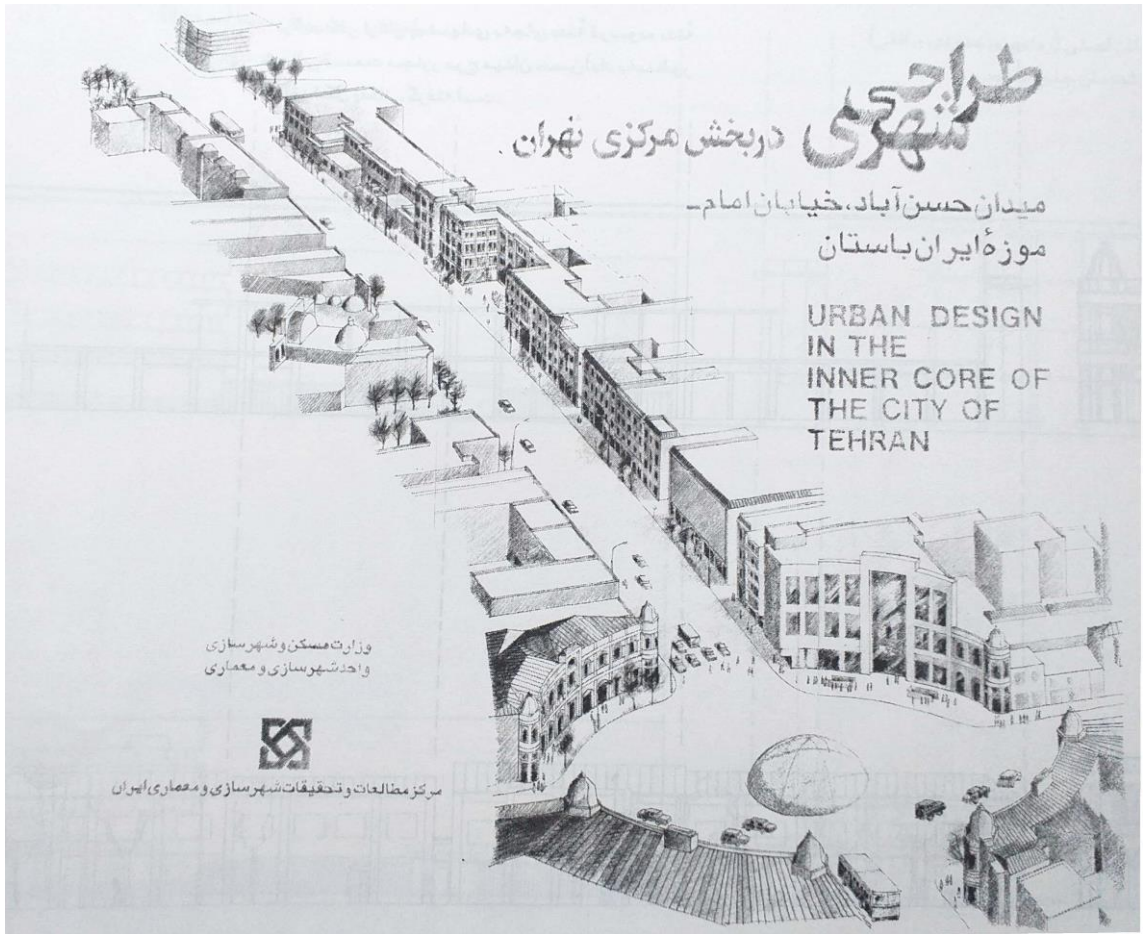
ب

الف

سین صحر اکار

آکار

زمینه گرائی از دیدگاه شهر سازی، یک رویداد تاریخی است. که در ابتدا صرفاً به ابعاد کالبدی توجه داشت. به تدریج به ابعاد انسانی و وجوه اجتماعی-فرهنگی جامعه گسترش یافت (تولائی، ۱۳۸۰)

۱-زمینه کالبدی:

اجزائی شکل شهر به تنهائی ارزیابی نمی شوند، بلکه در زمینه وسیع تر محیطی قرار دارند. اثر معماری با نظام بزرگتر شهری در پیوند است، از اینرو زمینه گرائی می تواند پیوند بین معماری و شهر سازی در زمینه ای معین باشد.

برولین در کتاب "معماری در زمینه" پرسش هائی اساسی مطرح می کند.

-در چه محل ای شما برای زمینه ارزش قائل می شوید؟ ابتدا اهمیت تاریخی، فرهنگی، جذابیت و درجه همگنی بری را در نظر می گیریم. اگر فاقد موارد فوق بود، سنت منطقه ای، اگر آن هم جو و ابگو نبود، بایستی به قدری بتوان کار نمود تا نتیجه بصری اثر، زمینه ای برای دیگران شود.

-زمانی که زمینه به لحاظ سبک همگون نبوده، بلکه آمیزه ای از سبک ها است، چه می کنید؟ اگر زمینه به طور مطلق نا همگون است. دیگر زمینه ای وجود ندارد، که تداوم بصری در آن تجربه شود. در این حالت نمونه های موفق که مورد توافق عامه و متخصصان است، راه گشاست.

-چه هنگام ایجاد تباین با زمینه اقدامی صحیح است؟ در موارد خاص به خاطر ارزش نمادین و یا زدودن گذشته ای نا همگون می توان زمینه را نادیده گرفت.

-چه هنگام تغییرات جزئی تر صحیح و به جا است؟

-آیا طراحی در زمینه لزوماً به یکنواختی منجر می شود؟ تنوع بصری که ایجاد اغتشاش می کند و تنوعی که در آن توازن دیده می شود، با همدیگر فرق دارند. اغتشاش و یکنواختی هر دو ناخوشایندند.

-چگونه فکر تداوم ساز کار بصری در کلان ترین مقیاس شهر سازی اجرا می شود؟ وقتی زمینه معماری وجود ندارد، از نظر نظری بایستی قواعدی مد نظر داشت، اتصال توده -فضا مهم است. از طریق امتداد بناها در فضا برای توسعه شهر سه روش وجود دارد.

- توسعه جدید را به زمینه جدید ربط داد.

-توسعه از طریق اتصال لبه در درون محدود محدود شده ها به تدریج یا به سرعت.

-معماری متفاوت به عنوان نمادی از آینده. (چندان مورد توافق زمینه گرایان نیست)

-آیا حفظ تداوم بصری در یک محله (واحد همسایگی) بدان مفهوم است که هیچ تغییری امکان پذیر نیست؟ نمونه های تاریخی نشان می دهد که تنوع، نوآوری و تغییر بدون آسیب رساندن به همگنی بصری امکان پذیر است.

در این بین تمایل به نوآوری چه می شود؟ زمینه می تواند منشاء الهام برای طراحی شود، از جمله:

-به طور کامل از نقشه های موجود تقلید شود.

-اشکال اصلی مشابه را در نظر گرفت و آرایش های آن را تجدید کرد.

-اشکال جدید بوجود آورد که مشابه تاثیر بصری بنای قدیمی باشند.

کولاز شهر: ایده آن توسط "که کالین رو و فرد کوتر" از پیشروان زمینه گرائی در آمریکا است. در پاسخ نوگرایانی که بناها را با نماهای متمایز وجدای از زمینه طراحی می کردند.

آنها از معماران و شهر سازان می خواهند تا از طراحی نواحی وسیع بپرهیزند و بر طراحی نواحی کوچک متمرکز شوند. تا بتوانند بناها را با زمینه اتصال دهند. کولاز از نظر مفهومی بر کویسم و از نظر ادراکی و روش شناسی بر اصل شکل-زمینه گشتالت استوار است. اشیای جدا از هم قابلیت آن را دارند تا با ابزار کالبدی، بصری و روانی به یکدیگر پیوند یابند. هر نشانه بصری می تواند از زمینه یا متنی معین جدا شود و زمینه و متنی جدید ایجاد کند. مثلاً، پیکاسو با زین و دسته دو چرخه سر گاوی را می سازد که عنصر سازنده آن با داشتن تشابه شکلی، اما با تغییر زمینه خود شی معنی دار بوجود می آورد.

جهت وابستگی متقابل اشیاء با کل، شش شرط دارای نقش اساسی در ایجاد شکل بصری است.

همجواری-شبهات-اشکال تکمیل شده-خط مرزی یا کناره نا-حرکت مشترک-تجربه

که بر اساس آن مبانی نظریه شکل-زمینه (توده-فضا) شکل گرفت. هر محیط شهری الگویی خاص برای توده و فضا دارد. طراحی شهری وقتی موفق است که بتواند همزیستی مثبتی بین توده و فضا به وجود آورد. اگر فاصله بناها بیش از حد باشد بناها کاملاً جدا از هم و رابطه شکل و زمینه از بین می رود، فضای شهری دارای پیوستگی و ریتمی است که به وسیله بناها به وجود می آیند. روش ترکیب ویژگی های فضائی-شکلی شهر سنتی با معاصر و ترکیب نوع آرمانی و زمینه تجربی در دو مرحله است. -در مرحله فرآیند طراحی مبتنی بر قیاس، از طریق تجرید و تحلیل شکل-زمینه، ابتدا الگو و خصوصیات هر حوزه مشخص، سپس ویژگی های حوزه همجوار تعیین، و تحلیل سایت بر اساس نقشه زیر انجام می شود.

شکل زمینه/انواع فضاها و شکل های پروژه (توده فضا)/تفاوت بافتی در هر پروژه/نشان دادن نوعی از الگو شهری/توزیع عناصر اصلی/سلسله مراتب فضای باز.

-مرحله استقرایی فرآیند طراحی، انتخاب یا تحمیل نوع آرمانی به زمینه.

۲-زمینه تاریخی:

گذشته درس های عینی برای امروز دارد. به گفته پوپر "ما تحقیقی را انتخاب می کنیم که سابقه ای از تکامل علم در پس آن نهفته است و سعی در ادامه آن داریم".

سنت گرائی: از سیمای شهر گذشته الهام می گیرند و معتقدند توسعه جدید باید با محیط پیرامون ارتباطی تنگاتنگ داشته باشد. "پاتریک گدس" از طرفداران سرسخت این دیدگاه است.

"جنبش حفاظت تاریخی برای حفظ بافت شهری" در پاسخ به نوسازی های دهه سصت میلادی در اروپای پس از جنگ با هدف حفظ هسته های تاریخی در مقابل هجوم بی امان نوسازی ها بود.

نوسنت گرائی: توجه به اهداف اجتماعی، ارزش گذاشتن به فضای عمومی، خصوصاً در کارهای برادران "کریر"، اعتقاد به تداوم تاریخی، پیوند ویژگی های فضائی دوران معاصر با زمینه تاریخی، و بافتن آنها با یکدیگر جهت ایجاد نظمی نوین در عرصه عمومی. "آلدو روسی" دیگر نماینده این طیف، به ساختار شهر به صورت یک کل و بر حسب رابطه اجزای گوناگون آن می نگرد. تلاش برای دست یابی به اصولی که اهمیت شکل شناسی و معانی شهر را دوباره شکل دهد. وی به کمک معماری قیاسی، خلاقیت و خاطره را در هم می آمیزد و با قرائت مجدد از شهر خاطره فرهنگی ایجاد می کند.

۳-زمینه اجتماعی-فرهنگی:

مردم به کمک فرهنگ (ارزش ها، باورها، جهان بینی) با نظام های نمادی مشترک به محیط خود معنی می دهند و فضای خالی را به مکان تبدیل می کنند. (راپاپورت، ۱۹۷۷)

اساس نظریه مکان درک خصوصیات انسانی و فرهنگی فضای کالبدی است. فضا با محتوای فرهنگی "مکان" نامیده می شود. ایجاد مکان های پایدار که بهترین تناسب را میان زمینه فرهنگی، کالبدی، نیازها و انتظارات استفاده کنندگان فراهم آورد.

معنی شناسی: بازیابی معانی که انسان به شهر می دهد کار دشواریست، اینگونه می توان تشبیه کرد که، شهر همچون متنی است که بایستی تفسیر شود و معماری زبان آن است. زبان نمی تواند متشکل از اجزاء پراکنده باشد، ترجمه لفظ به لفظ انجام نمی شود بلکه رابطه متقابل واژه ها مهم است.

برخی سعی دارند، واژه ها یا عبارات را با منطق و یا تناسب خاصی در یک کل رابطه دهند (جنبه توصیفی زبان)، برخی نیز در پی آن هستند که نحوه تفسیر مردم را تعیین کنند.

پژوهش هاریسون و هاوارد در ۱۹۸۰ در شهر دنور نشان داد:

-ظاهر مکان (اندازه، رنگ، طرح و شکل)

-محل عناصر در درون ساختار شهری (ه ویژه در ارتباط با راه های اصلی)

-معنی اجتماعی-سیاسی-قومی و تاریخی مکان در تعریف محیط موثرند.

پژوهش هیلیر و هنسون در ۱۹۸۴ شواهدی مبنی بر اهمیت معنی اجتماعی شکل شهر ارائه دادند. تلاش در ارائه نظریه ای که ثابت کند نظم کالبدی برای اهداف اجتماعی بوجود آمده، به زبان دیگر، فضا به عنوان "فرا فکنی ظاهری" از فرآیندهای ذهنی و اجتماعی تلقی می گردد.

بر اساس "منطق اجتماعی فضا" طراحی شیء دست ساخت چند مرحله دارد: اول اهداف عملکردی (عناصر یا مصالح در قالب یک شکل)، دوم اضافه شدن سبک (ترئینات و تغییر شکل ها اهمیتی بیش از کاربرد عملی می یابند، که باعث هویت فرهنگی یا معنی به آن اضافه می شود). "عملکردی" به استفاده عملی یا مفید بودن و "معنی داری" به کاربرد اجتماعی، بعنوان ابزاری برای برای شناخت و تداوم هویت فرهنگی. هدفمند بودن رابطه خاص میان عملکرد و معنی اجتماعی در شهر ایجاد می نماید.

راپاپورت، معتقد است که سازماندهی محیط مصنوع، سازماندهی معنی نیز هست. ویژگی های کالبدی خاصیتی ارتباطی و نمادین دارند. عناصر کالبدی گاه معانی متفاوت دارند که به فرهنگ پیوند دارد. مردم متناسب با فرهنگ شان در مجموعه های کالبدی رفتاری متفاوت دارند.

به طور خلاصه زمینه گرائی در هنگام الحاق اجزائی جدید شکل شهر به موارد زیر متعهد است. (تولایی، ۱۳۸۰)

-زمینه گرائی کالبدی، به شکل کل که از قبل از اقدام موجود بوده است.

-زمینه گرائی تاریخی، به میزان و نظم رابطه اجزاء شهر در طول زمان.

-زمینه گرائی اجتماعی-فرهنگی، به معانی، ارزش ها و اهداف مشترک.

در زمینه گرائی ارتباط منسجم با زمینه وبستر و پایداری حائز اهمیت است، که شامل مواردی چون:

-پایداری محیطی: پایداری محیط زیست یا اکولوژی (صرفه جویی در استفاده از منابع طبیعی و حفاظت مؤثر از محیط زیست)

-پایداری اقتصادی: ساماندهی اقتصاد (حفاظت از سطح ثبات و رشد اقتصادی و کارکنان)

-پایداری اجتماعی: برابری در جامعه (پیشرفت اجتماعی بطوری که نیازهای هر فرد شناخته شود)

معماری پاینده کار در بافت ها-افشین صدر اکار

معماری زمینه‌گذاران بنامت هاشمیان صدر کار